

بسم الله الرحمن الرحيم

قانون نظام صنفی کشور از جمله قوانینی است که در تنظیم روابط و تعیین و تبیین ساز و کار ، ساماندهی امور سازمانی ، وظایف حدود و اختیارات افراد و واحدهای صنفی در کشور و در مجموع در رابطه با بخش عمده‌ای از دست اندرکاران اقتصاد ، کشور نقش به‌سزایی دارد . این قانون در تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و از ابتدای سال ۱۳۸۳ لازم الاجرا گردیده است .

تجارب حاصل از اجرای قانون نظام صنفی مصوب سال ۱۳۵۹ و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۶۸ ، لزوم اصلاحات اساسی را می‌طلبت ، هر چند قانون نظام صنفی فعلی در مقایسه با قانون قبلی کارآمدتر و کامل‌تر تدوین شده اما بدیهی است ضعف قانون و هر مقررات در مرحله اجرای آن مشخص می‌شود و روند اصلاح آن با توجه به شرایط نوین و سطه‌های کلی و کلان اقتصاد کشور اجتناب‌ناپذیر خواهد بود .

قانون نظام صنفی نیز در طول چند سال اخیر از اجرای آن مواجه با ابهام یا ایدتی بوده و در این راستا سوالاتی از جنبه‌های مختلف آن گردیده و به فراخور استعلامات و سوالات ، دفتر حقوقی با بهره‌گیری از تجربیات چندساله و توان کارشناسی ، کارآترین راه حل‌ها را در خصوص ابهامات و ایرادات و سوالات مطروحه با لحاظ جهات حقوقی ، اداری و اجرایی موضوعات ارائه کرده است نظرات ارائه شده هر چند جنبه مشورتی و ارشادی دارند ولی با توجه به قوانین و مقررات و استنباط صحیح و اصولی ارائه گردیده‌اند . با توجه به پراکندگی سوالات و بعضاً تشابهات مفهومی و شکلی سوالات که از طرف روسا و مسئولان سازمان‌های بازرگانی و سایر سازمان‌های تابعه و برخی معاونین و مسئولان اجرایی وزارتخانه مطرح شده‌اند ضرورت جمع‌آوری نظرات در یک مجموعه و نشر آن جهت اطلاع همکاران به وضوح احساس می‌گردد . از آنجایی که تدوین ، تنظیم و تکمیل این مجموعه در فرصت زمانی محدود و به سرعت انجام پذیرفته است قطعا دارای نواقص و معایبی است که امید پاسخگوی بخشی از سوالات برای همکاران محترم در مجموعه بزرگ وزارت بازرگانی در رابطه با قانون مذکور مطمح نظر است که یقیناً در جهت تسهیل ، تسریع و تسجیل تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات مربوطه و انجام وظایف و تکالیف بهتر مسئولان محترم در حوزه‌های ذیربط مؤثر است .

وحید اقبال احمدی

مدیر کل دفتر حقوقی وزارت بازرگانی

۱- نظر به اینکه با لازم الاجرا شدن قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۸ رسیدگی به تخلفات و تعیین جرعه‌ها مطابق ماده (۷۲ و ۷۳) قانون مذکور به عهده هیأت‌های بدوی و تجدید نظر محول گردیده و کلیه قوانین و مقررات مغایر از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به تخلفات واحدهای صنفی بلا اثر شده است از آنجا که در زمان لازم الاجرا شدن قانون تعداد قابل توجهی پرونده مربوط به تخلفات واحدهای صنفی که قبلاً به سازمان تعزیرات حکومتی جهت رسیدگی ارسال شده و آن سازمان به استناد ماده (۷۳) ق.ن.ص جدید رسیدگی به آن‌ها را در صلاحیت خود نمی‌داند و از رسیدگی امتناع نموده است نحوه رسیدگی و تعیین تکلیف پرونده‌های مذکور چگونه خواهد بود؟

پاسخ / مرجع پدیش کمیسیون نظارت بوده که پس از طرح موضوع در جلسه کمیسیون و تصویب از سوی انجمن نظارت برابر تبصره ۱ ماده ۲۸ اقدام خواهد شد .

۲- در ماده ۵۲ قانون کمیسیون نظارت موظف شده است برای نرخ گذاری کالاها و خدمات ناظرانی از بین معتمدان خود و مصرف کنندگان انتخاب و معرفی نماید و برای آن‌ها کارت شناسایی صادر گردد و در تبصره ذیل همین ماده کلیه امور ناظران اعم از عزل و نصب و ... بر عهده وزارت بازرگانی محول شده است بنابراین با توجه به اینکه کمیسیون‌های نظارتی در شهرستان‌های مختلف کشور مستقل بوده و اتخاذ تصمیم در مورد نوع و نرخ کالاها و خدمات صنفی در حوزه شهرستان‌ها را مستقلاً عهده دار می‌باشد لذا انتخاب ناظر برای نظارت بر نرخ گذاری کمیسیون فاقد توجیه منطقی می‌باشد و چنانچه نظارت بر اجرای نرخ‌های مصوب کمیسیون مورد نظر قانون گذاری باشد . آیا ماده مذکور نیاز به اصلاح ندارد؟

پاسخ / با توجه به اینکه در ماده ۵۲ قانون جدیدالتصویب نظام صنفی اشاره به انتخاب و معرفی ناظرین از طرف کمیسیون نظارت برای نظارت بر نرخ کالاها و خدمات شده است و از طرف دیگر در ماده ۷۲ قانون که در کنار ناظرین به بازرسان هم به عنوان کسانی که شکایت می‌توانند به آن‌ها مراجعه و طرح شکایت نمایند اشاره شده است و در ماده ۵۲ به بازرسان اشاره‌ای نشده است لذا موجبات ابهام برای سازمان بازرسی و نظارت بوده که به نظر می‌رسد عبارت بازرسان لحاظ نشده است ضمن اینکه این دو بایکدیگر قابل جمع هستند و کمیسیون‌های نظارت می‌توانند افراد و اشخاص ناظر را نیز از میان بازرسان سازمان انتخاب نمایند با توجه به اینکه استنباط و تصور اینکه ناظرین بر انجام نرخ گذاری تعیین می‌شوند اشتباه بوده و منظور مقنن نظارت بر اجرای نرخ کالا و خدمات است .

۳- در ماده ۷۲ قانون و تبصره ۲ ذیل آن علاوه بر ناظران موضوع ماده ۵۲ به بازرسان اشاره شده است که در هیچیک از موارد قبل و بعد از ماده ۵۲ تعریفی از آن ارائه نشده است و با توجه به مشروح مذاکرات جلسات مختلف کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مراد از بازرسان افرادی هستند که در راستای مواد ۵، ۳، ۶ آیین نامه اجرایی سازمان بازرسی و نظارت (مصوبه هیأت وزیران) برای امر بازرسی از واحدهای اقتصادی انتخاب می‌شوند که در این مورد آیا نیاز به استفسار به وجود دارد؟

پاسخ / در خصوص ماده ۷۲ و تبصره ۲ آن نیز لازم به ذکر است که با توجه به وظایف محوله از جمله مسئولیت تشکیل جلسات هیأت بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات هئأت‌ها، صدور رای و ابلاغ آن‌ها و آموزش بازرسان و ناظران تهیه گزارش و تعیین جریمه و غیره را مشخص کرده ولی احاله به قانون داده است که لازم است برای اجرایی شدن این ماده آیین نامه اجرایی تدوین و پیش بینی می‌گردد و لازم است برای رفع ابهام پیشنهاد اصلاح داده شود.

۴- به استناد ماده ۷۲ و ۷۳ قانون نظام صنفی رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آن به هئأت‌های بدوی و تجدید نظر که متشکل از نمایندگان دادگستری، مجامع امور صنفی و سازمان‌های بازرگانی می‌باشند، محول شده است که متأسفانه به علت عدم وجود قدرت اجرایی کافی در اجرا دچار توقف شده و به عبارتی متخلفین از پرداخت دیون در حق دولت استنکاف می‌ورزیند آیا این امر که نافذ بوده قانون نظام صنفی را دچار تردید نمی‌نماید؟

پاسخ / تبصره ۴ ماده ۷۲ قانون نظام صنفی تکالیف دستگاه‌های اجرایی در اعمال احکام هئأت‌های بدوی و تجدید نظر را معین نموده و از این حیث ابهامی بر ضمانت اجرای اینگونه احکام مترتب نمی‌باشد. چنانکه تبصره مذکور اشعار می‌دارد دادگستری و نیروی انتظامی، کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات دولتی، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی و... موظفند نسبت به امور مربوط به رسیدگی و اجرای احکام تخلفات موضوع این قانون همکاری نمایند اما علیرغم آن مشکل در شیوه اجرای این تبصره و ابهام در نحوه همکاری مراجع فوق‌الاشاره است که یکی از ایرادات قانون محسوب می‌گردد. تحقق اهداف مندرج در تبصره ۴ مستلزم تدوین آیین نامه مدونی می‌باشد که متأسفانه اقدام به آن در متن قانون مورد توجه قرار نگرفته و مفعول مانده است. علی‌ایحال برای اجرایی شدن این تبصره پیشنهاد می‌گردد:

۱- با ملحوظ نظر قراردادادن وظایف و اختیارات هیأت عالی نظارت مندرج در فصل هفتم ماده ۵۵ و

ماده ۵۳ قانون و با لحاظ ترکیب اعضای هیأت که وزیر کشور و وزیر دادگستری، فرمانده نیروی

انتظامی از اعضای اصلی آن محسوب می‌گردند و همچنین نقش دبیرخانه هیأت عالی نظارت مصرح در ماده ۵۴ قانون، هیأت مارالذکر در راستای تحقق اهداف قانون و اجرای احکام هیأت‌های بدوی و تجدید نظر در جهت تکمیل تبصره ۴ ماده ۷۲ و رفع ابهام از آن اقدام و با دعوت از دستگاه‌های موضوع ماده و با همکاری آنان آیین نامه لازم را تهیه و تدوین و سپس بعد از تصویب جهت اجرا به کلیه مراجع ذیربط اعلام و مشکلات اجرای احکام صادره را تسهیل نماید. از طرفی عضویت وزیر دادگستری، فرمانده نیروی انتظامی و وزیر امور اقتصاد و دارایی در ترکیب هیأت عالی نظارت و کمیسیون‌های نظارت شهرستان‌ها استفاده از امکانات دستگاه‌های مذکور را در مجموع عملی‌تر می‌نماید.

۲- همچنین برای اجرایی شدن ماده ۷۳ و امکان حصول نتایج از احکام صادره با استناد به بند (ه) ماده ۲۸ قانون نظام صنفی راجع به عدم اجرای تکالیف واحدهای صنفی که استتکاف از پرداخت جریمه‌های قانونی موضوع فصل هشتم فی حد ذاته از مصادیق آن محسوب می‌گردد؛ می‌شود نسبت به تعطیلی موقت واحد صنفی از طریق اتحادیه‌ها اقدام نمود. همکاری اتحادیه‌ها و مجامع صنفی در این زمینه تا حد زیادی در اجرایی شدن احکام صادره مؤثر خواهد بود.

۵- نظر به اینکه بر اساس ماده ۲ آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی از جمله شرایط انتخاب کنندگان، در اختیار داشتن پروانه کسب بوده که این امر سبب ایجاد ابهاماتی در سطح کشور شده است از جمله اینکه آیا دارا بودن پروانه کسب جهت رأی دهندگان انتخاب هیأت مدیره سازمان‌های صنفی بدون توجه به تاریخ اعتبار آن کفایت می‌نماید؟

پاسخ / آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی واضح است و نکته مبهمی در آن دیده نمی‌شود آگاهی به صراحت و گاهی بدون تصریح عبارات را به کار برده است. بدیهی است جایی که عبارت پروانه کسب را بدون قید معتبر بکار برده همان پروانه کسب معتبر مبتادر می‌شود. به نظر می‌رسد مجمع امور صنفی مذکور از مقایسه بند ۸ و تبصره یک ذیل ماده ۴ آیین نامه انتخابات و ماده ۲ آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی به نتیجه بایسته نرسیده است اما با مذاقه در موارد مذکور و با عنایت به اصول کلی پذیرفته شده اولاً تناقضی بین آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی

دیده نمی‌شود. زیرا منظور از پروانه کسب به طور مورد نظر است. ثانياً کسی که می‌خواهد به عنوان عضو هیأت مدیره اتحادیه صنف مربوطه باشد طبقاً بایستی بین همگان خود الگوی رعایت مقررات باشد. شخصی که نسبت به تمديد اعتبار پروانه کسب خود مسئولیت پذیری لازم را ندارد چگونه می‌خواهد مجری مقررات در مورد سایرین گردد؟ النهایه به نظر می‌رسد پروانه کسب با الگوی هیأت عالی نظارت برای رأی دهندگان در انتخابات هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی کافی می‌باشد.

۶- با توجه به اینکه در اجرای ماده ۲ قانون نظام صنفی حوزه فعالیت اتحادیه‌ها صرفاً حوزه شهرستان می‌باشد و صدور پروانه کسب جهت فعالیت گسترده و خارج از حوزه فعالیت کمیسیونهای نظارت شهرستان‌ها با عناوین فوق الذکر فاقد وجهت قانون است در مواردی متصدیان واحدهای صنفی تقاضای گواهی از اتحادیه مربوطه و با قید عنوان بین المللی در پروانه کسب صادره توسط اتحادیه‌های صنفی را می‌نماید و این سوال مطرح می‌شود که نحوه فعالیت بین المللی واحدهای صنفی (مشاورین املاک) به چه صورتی خواهد بود؟

پاسخ / مطابق ماده یک قانون نظام صنفی، قواعد و مقرراتی که امور مربوط به سازمان، وظایف، اختیارات، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می‌کند تعریف و تقریر شده است بنابراین این قانون با ویژگی یک قانون موضوعه داخلی به تصویب رسیده و قلمرو اجرای آن نیز مشمولین داخل سرزمین ایران است در رابطه با فعالیت و اختیارات اتحادیه‌های صنفی که یکی از سازمان‌های صنفی مهم موضوع قانون هستند قلمرو فعالیت واحدهای صنفی مذکور در شهرها و شهرستان‌ها در ماده ۲۱ تعریف شده و لذا خارج از چهارچوب و صلاحیت‌های قانونی هرگونه اقدام اتحادیه‌ها از جمله کاستن یا افزودن عبارت و علائمی به متن یا تغییر شکل پروانه‌های کسب که در سطح کشور متحدالشکل می‌باشند خلاف مقررات خواهد بود. به نظر می‌رسد واحد صنفی مذکور می‌تواند از طریق تأسیس و ایجاد شرکت خدماتی و مشاوره‌ای و در قالب شخصیت حقوقی غیر مشمول قانون نظام صنفی اقدام نماید و در اساسنامه مربوط دامنه فعالیت و خدمات خود را نیز در برون از مرزهای کشور پیش بینی نماید. علی‌ایحال خواسته مطروحه خارج از اختیارات قانونی اتحادیه‌های صنفی می‌باشند.

۷- وفق تبصره ۲ ماده ۸ آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی (انتخابات هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی) تعداد داوطلبان ثبت نام شده برای عضویت در هیأت مدیره اتحادیه‌هایی با کمتر از هزار عضو از ۹ نفر و در اتحادیه‌های بیش از هزار عضو از ۱۲ نفر نباید کمتر باشد با توجه به ابهامات موجود آیا نصاب مذکور صرفاً مربوط به زمان ثبت نام کاندیداهاست یا اینکه در هنگام برگزاری انتخابات نیز لازم‌الرعايه می‌باشد؟

پاسخ / چنانچه تعداد داوطلبان واجد شرایط عضویت در هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی در زمان برگزاری انتخابات کمتر از حد نصاب مقرر در تبصره ۲ ماده ۸ آیین نامه اجرایی ضوابط ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی باشد باید به ترتیب مذکور در تبصره مرقوم نسبت به انتصاب سه نفر از اعضای صنف مربوط جهت سرپرستی اتحادیه اقدام گردد .

۸- با توجه به ماده ۷۳ قانون نظام صنفی مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۸ و لازم الاجرا شدن آن در رسیدگی به تخلفات واحدهای صنفی و با عنایت به لغو سایر قوانین مغایر با آن از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام لطفا در خصوص مصوبه مورخ ۱۳۶۷/۱۲/۲۳ آن مجمع در رسیدگی به تخلفات امور بهداشتی و درمانی اعلام نظر فرمایند ؟

پاسخ / با امعان نظر به تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی و همچنین وجود قانون خاص مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و بهداشتی (قانون خاص تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی مصوب ۱۳۶۷/۱۲/۲۳) مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام در تعارض و مغایر با قانون نظام صنفی نبوده و علیرغم ماده ۷۳ مقررات خاص مذکور کما فی السابق در ارتباط با تخلفات امور بهداشتی و درمانی لازم الرعایه می‌باشد .

۹- شمول قانون نظام صنفی بر فعالیت تأسیسات گردشگری به چه صورت خواهد بود ؟

پاسخ / ۱- هرچند مطابق بند ۱۸ ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی « مسئولیت صدور اجازه و نیز نظارت در تأسیس و اداره تأسیسات گردشگری و درجه بندی و نرخ گذاری این تأسیسات با همکاری سازمان‌های ذیربط به آن سازمان محول گردیده ، معهذا به دلایلی این امر موجب عدم شمول نظام صنفی به واحدهای مذکور نمی‌گردد . »
الف) براساس ماده یک قانون نظام صنفی :

« ماده ۱ - نظام صنفی: قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان، وظایف، اختیارات، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می‌کند. » لذا داشتن قانون خاصی برای عدم شمول افراد و واحدهای صنفی موضوع تبصره ماده ۲ قانون مزبور مستلزم لحاظ کلیه امور مربوط به

تأسیسات گردشگری هست که در قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت کلیه آن‌ها احکامی وجود ندارد تا قانون خاصی تلقی شود .

ب) صرف صدور اجازه تأسیس برای صنف ، موجب عدم شمول قانون نظام صنفی نمی‌شود زیرا بر اساس ماده ۹۱ قانون نظام صنفی مصوب اسفندماه ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی « اشخاص حقیقی و حقوقی که طبق قوانین جاری موظف به اخذ مجوز فعالیت با پروانه تأسیس، بهره برداری یا اشتغال از وزارتخانه ها، مؤسسات، سازمان‌ها یا شرکت‌های دولتی، سایر دستگاه‌های دولتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است یا نهادهای عمومی غیردولتی هستند، چنانچه به عرضه مستقیم کالاها یا خدمات به مصرف کنندگان مبادرت ورزند، مکلفند علاوه بر دریافت مجوز فعالیت یا پروانه، نسبت به اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط اقدام کنند. اشخاص مذکور مشمول قانون نظام صنفی و مقررات آن خواهند بود.»

بنابراین تأسیسات گردشگری ملکفند پس از دریافت مجوز فعالیت از آن سازمان نسبت به اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط اقدام نمایند .

ج) مسئولیت نظارت بر تأسیسات گردشگری توسط آن سازمان نیز مانع از اجرای مقررات نظارتی نخواهد بود . زیرا اساساً هر مرجعی در محدوده وظایف خود نظارت می‌نماید . چنانکه آن سازمان بر اساس قوانین و مقررات مربوط در تأسیس و اداره واحدهای گردشگری نظارت می‌نماید و اتحادیه‌های صنفی در وظایف و مسئولیت‌هایی که قانون نظام صنفی به آن‌ها محول نموده نظارت خواهند داشت .

د) در قانون نظام صنفی موضوعات دیگری منظور شده که در قانون و اهداف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حکمی ندارد : از قبیل تخلفات و جریمه‌هایی که در فصل هشتم قانون ذکر گردیده است .

۱۰- ماده ۱۸ قانون نظام صنفی در خصوص واگذاری پروانه کسب به دیگری اعلام می‌دارد « در صورتی که دارنده پروانه کسب بخواهد پروانه خود را به دیگری واگذار کند، باخ درخواست کتبی خود را به اتحادیه تسلیم دارد. اتحادیه در صورت واجد شرایط قانونی بودن فرد معرفی شده و با رعایت سایر مقررات، پروانه کسب متقاضی را باطل و پروانه جدیدی به نام فرد معرفی شده صادر می‌کند. « با عنایت به مراتب فوق آیا واگذاری پروانه کسب ارتباطی به واحد صنفی نداشته و می‌تواند مستقل از آن صورت گیرد؟

پاسخ / براساس ماده ۵ آیین نامه اجرایی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب توسط اتحادیه‌های صنفی ، خرید و فروش پروانه کسب ممنوع می‌باشد . لیکن در صورت واگذاری واحد صنفی به غیر ، پروانه کسب مربوطه نیز وفق ماده ۱۸ قانون نظام صنفی باطل ، و پروانه کسب جدیدی به نام فرد معرفی شده (متقاضی) با رعایت مقررات مربوط بدون در نظر گرفتن حدود صنفی و سایر شرایط خاص توسط اتحادیه‌های صنفی ذیربط صادر می‌گردد .

۱۱- با عنایت به اینکه به استناد تبصره ۵ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی تمدید اعتبار پروانه کسب هر ده سال یک بار الزامی است . لیکن بعضی از استنباطات تأکید بر تمدید پروانه‌های کسب صادره قبل از تاریخ تصویب قانون را بر مبنای ۵ سال می‌نماید و آن پروانه‌های کسب را منقضی‌الاعتبار و مستلزم تمدید می‌دانند لذا در این خصوص ارائه طریق فرمایند .

پاسخ / با توجه به ماده ۹۶ قانون تمدید پروانه‌های سابق‌الصدور پس از انقضای مدت اعتبار آن‌ها مستنداً به تبصره ۵ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی به مدت ۱۰ سال الزامی بوده و در صورت عدم اقدام فاقد اعتبار می‌باشند .

۱۲- با عنایت به اینکه از یک سو مطابق ماده ۲ قانون نظام صنفی هر شخص حقیقی یا حقوقی که به یکی از فعالیت‌های صنفی اشتغال ورزد فرد صنفی شناخته شده است و از سوی دیگر ، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به استناد قسمت ۵ از بند الف تبصره ۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ و بند ۵۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ، خود را مرجع صالح جهت صدور پروانه کسب برای صنوف مشاورین املاک و فروشندگان خودرو دانسته و نسبت به فراخوان متقاضیان دریافت پروانه اشتغال مشاور املاک و خودرو در روزنامه اعلام نموده است . مقتضی است در این خصوص اظهار نظر نمایند ؟

پاسخ / بر اساس ماده ۵ قانون نظام صنفی « پروانه کسب: مجوزی است که طبق مقررات این قانون به منظور شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین داده می‌شود.» به عبارت دیگر پروانه کسب دارای سه عنصر اساسی است که شامل فرد صنفی ، محل و شغل مشخص می‌گردد .

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به استناد قسمت پنج بند الف تبصره ۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ و بند ۵۱ ماده ۵۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت موظف است پس از بررسی درخواست متقاضیان اشتغال به شغل مشاورین املاک و فروشندگان خودرو در صورت احراز صلاحیت و واجد شرایط بودن

برای آنان پروانه اشتغال به شغل مشاورین املاک و یا فروشنده خودرو صادر نماید. با توجه به مراتب صلاحیت سازمان فوق الاشعار ناظر بر بررسی صلاحیت داوطلبان مشاغل یاد شده بوده و صرفاً مجوز پروانه اشتغال برای متقاضیان یاد شده محدود می‌گردد و قانون گذار در مورد صدور پروانه کسب که اساساً با پروانه اشتغال متفاوت می‌باشد مسئولیت و وظیفه‌ای را به سازمان مارالذکر محول ننموده و از طرفی صنوف مشاورین املاک و فروشندگان خودرو دارای قانون خاصی نمی‌باشند.

۱۳- در تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه اجرایی انتخابات هیأت ریسه مجمع امور صنفی تعداد داوطلبین عضویت در هیأت ریسه مشترک ۸ نفر اعلام شده است، حال اگر در شهرستانی تعداد اتحادیه‌های موجود آن کمتر از نصاب مذکور باشد، آیا اتحادیه‌های موجود با این تعداد می‌توانند دارای مجمع امور صنفی باشند؟ در غیر این صورت نحوه تشکیل مجمع در این شهرستانها به چه صورت خواهد بود؟

پاسخ / با توجه به اینکه در قانون نظام صنفی هیچگونه حد نصابی برای تعداد داوطلبین عضویت در هیأت ریسه مجامع امور صنفی پیش بینی نشده است و تعیین نصاب برای تعداد داوطلبان شرکت در انتخابات به شرح مقرر در تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه اجرایی انتخابات هیأت ریسه مجامع امور صنفی در موارد مشابه موضوع مانحن فیه مانع برگزاری انتخابات هیأت ریسه مجامع امور صنفی گردیده و موجبات تشکیل نشدن نهاد صنفی یاد شده را فراهم می‌نماید. علیهذا به نظر می‌رسد ترتیبات مقرر در تبصره مارالذکر در اجرا با مفاد قانون نظام صنفی مغایرت داشته باشد.

۱۴- به استناد ماده ۹۰ «وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی، سای دستگاه‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر کی تصریح نام است و نهادهای عمومی غیردولتی، که طبق قوانین جاری ملزم کی مجاز به عرضه مستقیم کالاها کی خدمات به مصرف کنندگان هستند، اعم از این که از طریق اماکن و تأسیسات متعلق به خود کی دیگر اشخاص به این کار مبادرت ورزند، از شمول این قانون مستثنی هستند.» در سطر آخر همین ماده اشاره شده در صورتی که این فعلی فعالینها به اشخاص حقوقی کی حقوقی واگذار گردد کی انجام دادن آنها با مشارکت بخش خصوصی صورت پذی، مشمول قانون نظام صنفی و مقررات آن خواهد بود.

در صورت توجه به دوبخش اشاره شده در ماده ۹۰ آیا مراکزی مانند فروشگاه‌های تعاونی مصرف کارکنان این مؤسسات، میادین عرضه میوه و تره بار، پارکینگ‌های موجود در سطح شهرها و ... در زمره واحدهای مشمول قانون نظام صنفی بوده و باید پروانه کسب دریافت نمایند؟

پاسخ / ۱- به استناد ماده واحده لایحه قانونی راجع به نحوه واگذاری اماکن و میادین و غرفه‌ها به منظور ایجاد تسهیل در تهیه و توزیع میوه و تره بار و فرآورده‌های کشاورزی مصوب ۱۳۵۸ مجلس شورای انقلاب اسلامی ایران، شهرداری می‌تواند جهت تسهیل در تهیه و توزیع میوه و تره بار و فرآورده‌های مورد مصرف مردم و کوتاه کردن دست واسطه‌ها از طریق ایجاد و ارتباط مستقیم بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کلیه اماکن و میادین و غرفه‌هایی را که توسط شهرداری ایجاد شده و یا می‌شود به صورت نمایندگی منحصرأ به اشخاص حقیقی و حقوقی تولیدکننده واگذار نماید. با توجه به مراتب مذکور به موجب ماده ۹۰ قانون نظام صنفی وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها یا شرکت‌های دولتی و... نهادهای عمومی غیردولتی، که ملزم یا مجاز به عرضه مستقیم کالاها یا خدمات به مصرف‌کنندگان هستند در صورتیکه این قبیل فعالیت‌ها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند یا انجام دادن آن را با مشارکت بخش خصوصی به انجام رسانند مشمول قانون نظام صنفی و مقررات آن خواهند بود. لذا به لحاظ اینکه شهرداری براساس تجویز لایحه قانونی مذکور عرضه میوه و تره بار را در میادین ملکی یا استیجاری خود به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار می‌نماید این قبیل اشخاص مشمول مقررات قانون نظام صنفی می‌باشند.

۲- با توجه به اینکه شرکت‌های تعاونی اعم از مصرف، مسکن، اعتباری و... از شخصیت حقوقی مستقلی برخوردار می‌باشند و از مصادیق مؤسسات و سازمانهای دولتی و یا نهادهای عمومی غیردولتی مذکور در ماده ۹۰ قانون نظام صنفی محسوب نمی‌گردند. لذا مقررات مرقوم به این قبیل شرکت‌ها تسری پیدا نمی‌کند. ضمناً در صورتیکه احداث و اداره پارکینگ‌های عمومی در شهرها، موضوع فعالیت مؤسسات و شرکت‌های دولتی و... باشد و اداره این قبیل اماکن به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی واگذار گردد مشمول مقررات قانون نظام صنفی خواهند بود.

۱۵- به موجب مواد ۷۲ و ۷۳ قانون نظام صنفی رسیدگی به تخلفات صنفی از سازمان تعزیرات حکومتی به هکتهای رسیدگی به تخلفات صنفی موکول شده است و از طرفی تعداد زیادی از پرونده‌ها که قبل از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون نظام صنفی به شعب تعزیرات حکومتی ارسال شده و در مرحله بدوی و تجدید نظر قرار داشته‌اند به هکتهای رسیدگی به تخلفات صنفی عودت داده شده است. نظر مقتضی در این خصوص چه می‌باشد؟

پاسخ / نظر به اینکه مراجع صالح جهت رسیدگی به پرونده‌های تخلفات افراد صنفی ه‌یأت‌های بدوی و تجدیدنظر موضوع ماده ۷۲ قانون نظام صنفی می‌باشند لذا چنانچه نسبت به پرونده‌های مطروحه در سازمان تعزیرات حکومتی احکام قطعی صادر نشده باشد ، پرونده‌های مزبور با صدور قرار عدم صلاحیت به شایستگی ه‌یأت‌های فوق الاشعار به مراجع مذکور احاله خواهد شد .

۱۶- در راستای اجرای مفاد تبصره ۲ ماده ۷۲ قانون نظام صنفی اگر یک واحد صنفی در ه‌یأت‌های بدوی و تجدیدنظر به جریمه نقدی قطعی محکوم شد و جریمه را پرداخت نمود و متعاقباً محرز گردید که جریمه نقدی واصله من غیر حق و خلاف مقررات بوده است و یا بیشتر از جریمه نقدی مبلغ واریز شده و یا اینکه در مرجع دیگری مانند دیوان عدالت اداری به حکم صادره ایرادی وارد بشود که باعث تخفیف یا برائت گردیده است آیا می‌توان جریمه واریزی به حساب خزانه را مجدداً به متخلف اعاده نموده یا خیر و چگونه این امر صورت می‌پذیرد ؟

پاسخ / در صورت صدور حکم برائت، شخصی که جریمه از او دریافت شده است یا در هر صورت که احراز گردید ، باید جریمه مأخوذه به او مسترد گردد .

۱۷- نظر به اینکه در قانون نظام صنفی هیچگونه پروانه کسبی حتی با پرداخت عوارض نمی‌تواند برای فروشندگان سیار (دوره گردها) صادر گردد. در ارتباط با ماده ۳ قانون مذکور و تبصره مربوطه آیا تبصره فوق شامل فروشندگان سیار نیز می‌شو ؟

پاسخ / منظور از وسیله سیار در ماده ۳ قانون نظام صنفی و تبصره یک ذیل آن به وانت بار، جرثقیل و بارکش شهری می‌باشد که هرکدام از وسایل مزبور دارای فعالیت خاص و تحت پوشش اتحادیه‌های صنفی ذیربط مشغول به کار می‌باشند لذا فعالیت فروشندگان سیار (دوره گردها) منطبق با ماده مزبور نبوده و مشمول قانون نظام صنفی نمی‌باشد .

۱۸- با عنایت به تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی که مقرر می‌دارد «صنوفی که قانون خاص دارند از شمول قانون نظام صنفی مستثنی هستند.» مقتضی است در خصوص شمول قانون صنفی بر فعالیت کانون‌های آگهی و تبلیغاتی اعلام نظر فرمایند ؟

پاسخ / مقررات مذکور در بندهای ۱۶ و ۲۲ ماده یک قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صرفاً ناظر بر صدور جواز تأسیس ، انحلال و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های تبلیغاتی ، چاخانه های مؤسسات و مجامع فرهنگی ، مطبوعاتی، خبری ، هنری سمعی و بصری و ترتیب امور آنها

و همچنین رسیدگی به تخلفات صنفی فوق الاشعار مقررات خاصی که آنها را از مشمول قانون نظام صنفی مستثنی نموده باشد وضع نگردیده و اساساً مجوز تأسیس یا اتخاذ تصمیم در آنها یا نظارت بر نحوه فعالیت آنها که در چارچوب و وظایف و مسئولیت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت می‌گیرد به منزله وجود قوانین و مقررات صنفی برای مشاغل موصوف محسوب نمی‌گردد. لذا تأسیس اتحادیه قانون‌های آگهی و تبلیغاتی باید در چارچوب قانون نظام صنفی صورت پذیرد.

۱۹- آیا تشکیل اتحادیه‌های صنفی جهت باشگاهداران ورزشی و تعیین تعرفه اماکن ورزشی مشمول قانون نظام صنفی خواهند بود؟

پاسخ / براساس قانون اجازه تأسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت (مصوب مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی) سازمان تربیت بدنی ایران مجاز است برای متقاضیان واجد شرایط مجوز تأسیس باشگاه و برای باشگاه‌های ورزشی مطابق ضوابط کارشناسی پروانه فعالیت صادر نمایند. لذا وفق تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی صنوفی که دارای قانون خاص می‌باشند از مشمول قانون نظام صنفی مستثنی می‌باشند. بنابراین با توجه به ماده صدرالاشاره فعالیت باشگاه‌های ورزشی از مشمول قانون نظام صنفی خارج بوده و تشکیل اتحادیه‌های صنفی برای باشگاهداران ورزشی وفق قانون و مقررات نظام صنفی از وجاهت قانونی برخوردار نمی‌باشد.

۲۰- نحوه برخورد و رسیدگی به تخلفات واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب توزیع کننده میوه و تره بار چگونه خواهد بود؟

پاسخ / براساس ماده ۷۳ قانون نظام صنفی « از زمان لازم الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهد پذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد.» همچنین در ماده ۲ قانون مزبور نیز، در تعریف فرد صنفی آمده است « هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، خدمات و خدمات فوری سرمایه گذاری کند و به عنوان پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسریله کسبی فراهم

آورد و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به طور مستقیم یا غیر مستقیم و به صورت کلی یا جزئی به مصرف کننده عرضه دارد، فرد صنفی شناخته می‌شود. « لذا با توجه به مراتب فوق رسیدگی به تخلفات واحدهای صنفی اعم از دارندگان پروانه کسب و یا فاقدین پروانه کسب معتبر وفق ماده ۷۲ قانون نظام صنفی، به عهده هیأت‌های رسیدگی بدوی و تجدید نظر خواهد بود. در خصوص آن دسته از واحدهای صنفی که بدون پروانه کسب فعالیت می‌نمایند اینگونه واحدهای وفق ماده ۲۷ قانون نظام صنفی، با اعلام اتحادیه‌ها، باید از طریق نیروی انتظامی پلمپ گردد و در این رابطه آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی مکانیزم اجرایی کار را مشخص نموده است.

۲۱- لطفا در خصوص اختلاف فی مابین محاکم تعزیرات حکومتی و هیأت‌های بدوی و تجدید نظر موضوع ماده ۷۲ قانون نظام صنفی، در باب صلاحیت آن‌ها در رسیدگی به پرونده‌های صنفی اعلام نظر فرمایند؟

پاسخ / سازمان تعزیرات حکومتی اعداد مراجع قضایی نیست و در قوانین موضوعه در باب صلاحیت‌ها، مرجع حل اختلاف فی مابین مراجع اداری پیش بینی شده است بنابراین چون هر دو جز قوه مجریه هستند با تمسک به سلسله مراتب اداری موضوع باید بدو از طریق معاونت حقوقی مجلس و نهاد ریاست جمهوری حل و فصل شود.

۲۲- آیا شرکت‌ها و مؤسسات پخش و توزیع داروی دامی جهت فعالیت نیازمند به اخذ پروانه و یا مجوز از وزارت بازرگانی می‌باشند؟

پاسخ / شرکت‌ها و مؤسسات پخش و توزیع داروی دامی، مشمول قانون نظام صنفی بوده و جهت فعالیتشان باید پروانه کسب تحصیل نمایند لیکن داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش داروی غیردامی (انسانی) نیاز به تحصیل پروانه کسب ندارند.

۲۳- در خصوص اعمال ماده ۹۱ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲ در مورد شاغلین حرفه دامپزشکی اعلام نظر فرمایند؟

پاسخ / با توجه به اینکه تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۴ مقرر داشته است، صنوفی که قانون خاص دارند از شمول این قانون مستثنی هستند. و از آنجا که برای شاغلین حرفه دامپزشکی قانونی خاص تحت عنوان «قانون نظام دامپزشکی» وضع و در ماده ۲۸ این قانون بالصراحه

مقرر شده است کلیه دامپزشکان عمومی و متخصص و افراد وسایر رده‌های حرف دامپزشکی موظف به رعایت مفاد این قانون هستند. لذا کلیه شاغلین به حرف دامپزشکی مطابق تعریف ارائه شده در قانون که مصادیق آن در ماده یک آیین نامه اجرایی رسیدگی به تخلفات و حرفه‌ای شاغلان حرف دامپزشکی (موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۲۳/ت/۲۴۶۸۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۲۱) معین شده است، همانند مشمولان قانون نظام پزشکی از شمول قانون نظام صنفی (و از جمله ماده ۹۱ آن) مستثنی می‌باشند.

۲۴- لطفاً با عنایت به استنباط متفاوت از اجرای تبصره یک ذیل ماده ۵۵ قانون شهرداری در خصوص فعالیت واحدهای دکه داران تهران در مورد تسری مقررات فوق به واحدهای صنفی اعلام نظر فرمایند.

پاسخ / مقررات مربوط به تبصره یک ذیل بند ۲ ماده ۵۵ قانون شهرداری کلاً ناظر بر دکه‌هایی است که توسط اشخاص به صورت غیرمجاز در معابر و اماکن عمومی نصب شده‌اند و شهرداری مکلف گردیده استثناعاً ادعای خسارت صاحبان دکه‌هایی را که قبل از تصویب قانون شهرداری (۱۳۳۴) احداث شده‌اند جهت رسیدگی لازم به کمیسیون موضوع ماده ۷۷ قانون مذکور ارجاع نماید. بدیهی است دکه دارانی که با عقد قرارداد اجاره با شهرداری تهران اقدام به نصب دکه نموده‌اند تابع روابط استیجاری فی مابین و مقررات مربوط از جمله لایحه قانونی راجع به مستثنی شدن شهرداری تهران در مورد واگذاری قسمتی از پارک‌ها و میادین و اموال عمومی اعم از عرصه و اعیانی از شمول قانون مالک و مستأجر موجه ۱۳۵۹/۰۲/۳۱ می‌باشند.

۲۵- بعضی از شبهات هئتهای موضوع قانون نظام صنفی، تخلفات صنفی از قبیل داروخانه، جایگاه پمپ بنزین، فروشندگان سیم کارت تلفن و دفاتر پستی، آموزشگاه‌های خیاطی، غذاخوری بین راهی و غیره را که به ترتیب مجوز لازم بر فعالیت خود را از مرکز بهداشت و درمان، شرکت نفت، مخابرات و سازمان فنی و حرفه‌ای و سازمان ایرانگردی و جهانگردی دریافت می‌دارند را در صلاحیت قانون نظام صنفی می‌دانند و مبادرت به رسیدگی و صدور رأی می‌نمایند و بعضی از شبهات آن‌ها را مشمول تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی دانسته و از شمول قانون نظام صنفی مستثنی می‌دانند اظهار نظر لازم را در این خصوص ارائه نمایند.

پاسخ / براساس ماده ۷۳ قانون نظام صنفی رسیدگی به تخلفات افراد صنفی، تنها به موجب احکام مزبور صورت خواهد پذیرفت. لذا کلیه افرادی که جهت فعالیتشان از اتحادیه صنف مربوطه پروانه کسب تحصیل نموده، موضوع رسیدگی هیات‌های بدوی و تجدیدنظر خواهند بود و صنفی که دارای قانون

خاص بوده و جهت فعالیتشان نیاز به تحصیل پروانه کسب ندارند، از شمول قانون نظام صنفی مستثنی و در حیظه مقرر مربوط رسیدگی به تخلفات آنها انجام می‌پذیرد.

۲۶- رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی به چه صورت خواهد بود؟

پاسخ / براساس بند ب ماده ۵۵ قانون نظام صنفی، عزل هیأت ریسه اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی از اختیارات هیأت عالی نظارت می‌باشد. در صورتیکه هریک از اعضای هیأت مدیره یا مجامع امور صنفی مرتکب تخلف گردند باید موضوع در جلسات کمیسیون نظارت با حضور فرد متخلف و استماع دفاعیات وی مورد رسیدگی قرار گیرد. چنانچه کمیسیون مزبور رأی بر عزل فرد متخلف صادر نماید بای صورتجلسه کمیسیون با مدارک مربوط به تخلفات وی جهت رسیدگی و طرح در جلسات هیأت عالی نظارت ارسال گردد. دبیرخانه هیأت عالی نظارت پس از رسیدگی، موضوع را با حضور رییس سازمان بازرگانی استان جهت اتخاذ تصمیم طرح می‌نماید.

۲۷- آیا بعد از برگزاری انتخابات هیأت ریسه مجمع امور صنفی - تولیدی و خدمات فنی می‌توان تغییر در سمت اعضای هیأت ریسه مجمع ایجاد کرد؟

پاسخ / مستفاد از ماده ۳۶ قانون نظام صنفی، تعیین اعضای هیأت ریسه مجامع امور صنفی می‌بایست از طریق برگزاری انتخابات صورت گیرد. همچنین مطابق مدلول تبصره ۲ ماده ۴ آیین نامه اجرایی انتخابات هیأت ریسه مجامع امور صنفی هرگونه تعویض و یا تغییر سمت اعضای هیأت ریسه منتخب ممنوع می‌باشد. لذا هرگونه تغییر و جابجایی اعضای هیأت ریسه مخالف قانون و آیین نامه اجرایی مربوط خواهد بود.

۲۸- براساس ماده ۴۸ قانون نظام صنفی رییس شورای شهر و رؤسای مجامع امور صنفی در ترکیب اعضای کمیسیون نظارت قرار دارند. از آنجاییکه رییس شورای شهر در یکی از شهرها به عنوان یک فرد صنفی دارای پروانه کسب بوده و براساس آرای مأخوذه در سمت ریاست مجمع امور صنفی نیز قرار گرفته است و بالطبع در جلسات کمیسیون نظارت نیز شرکت می‌نماید و با عنایت به اینکه هریک از اعضای کمیسیون نظارت صرفاً دارای یک حق رأی می‌باشند. در خصوص جایگاه دو شخصی حقوقی مشارالیه به هنگام اخذ آرا نظریه ابراز نمایند؟

پاسخ / نظر به اینکه تبصره یک ماده ۴۸ قانون نظام صنفی جلسات کمیسیون‌های نظارت با حضور حداقل هفت نفر رسمیت پیدا می‌کند لذا با شرط رعایت نصاب مذکور ، به لحاظ اینکه ممنوعیت قانونی برای احراز سمت شورای شهر و تصدی ریاست مجامع امور صنفی توسط یک نفر به صورت توأمان پیش بینی در قانون نگردیده است بنابراین فرد یاد شده می‌تواند مسئولیت‌های قانونی محوله از جمله اتخاذ تصمیم در جلسات کمیسیون نظارت را به اعتبار سمت‌های مربوط اعمال نماید .

۲۹- در مورد آن دسته از اتحادیه‌هاییکه قبل از لازم الاجرا شدن قانون جدید نظام صنفی انتخابات آن‌ها برگزار گردیده و هیأت ریسه اتحادیه فردی از اعضای هیأت ریسه غیر از رییس اتحادیه را به عنوان نماینده اتحادیه در مجمع امور صنفی تلقی می‌گردد یا اینکه وفق ماده ۲۳ قانون جدید نظام صنفی رییس اتحادیه به عنوان نماینده اتحادیه در مجمع امور صنفی معرفی گردد . چنانچه فرد مزبور به عنوان نماینده اتحادیه در مجمع امور صنفی ابقا گردد آیا این موضوع مخالف ماده ۲۳ قانون جدید نظام صنفی که مقرر می‌دارد رییس اتحادیه به عنوان نماینده اتحادیه در مجمع امور صنفی است نمی‌باشد ؟

پاسخ / ۱- بابررسی و مذاقه در مفاد ماده ۲۳ قانون نظام صنفی مصوب ۸۲/۱۲/۲۴ که مربوط می‌باشد به چگونگی انتخاب و تعیین اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌ها نظر به اینکه در ذیل ماده فوق الذکر علی‌رغم اینکه رییس هیأت مدیره را به عنوان نماینده اتحادیه در مجمع امور صنفی شهرستان قلمداد کرده است در غیاب وی نایب رییس کلیه اختیارات ، وظایف و مسئولیت‌های منظور شده برای رییس هیأت مدیره را نیز پیش بینی و مفروض می‌داند . لذا حضور نایب رییس اتحادیه هم به عنوان نماینده اتحادیه ذیربط در مجمع امور صنفی به نیابت منافات ندارد .

۲- هر چند ماده ۹۶ قانون اخیر التصویب کلیه قوانین و مقررات مغایر گردانیده است لیکن بنابر اصل و قاعده حقوقی ، که اثر قانون ناظر به آینده است مگر اینکه خلاف آن تصریح شده باشد . عضو معرفی شده برای حضور در مجمع امور صنفی ، از طرف اتحادیه‌های صنفی مربوط که طبق موازین و مقررات وقت که لازم الاجرا و نافذ بوده است انتخاب شده است اصل به صحت اقدام تا پایان دوره قانونی است . مگر اینکه موجباتی از قبیل استعفا ، عزل ، فوت و غیره باشد که ترتیب قانونی آن مشخص است .

۳۰- آیا مؤسسات شرکت‌های حمل و نقل مسافر درون شهری و تاکسی‌های شهری مشمول قانون نظام صنفی هستند ؟

پاسخ / مطابق مدلول دادنامه شماره ۴۴۵/۴۶۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که مفاد آن برای دستگاه‌ها لازم الاجرا است. مؤسسات اتومبیل کرایه که با توجه به حوزه فعالیت آن‌ها از نوع تاکسی شهری محسوب نمی‌شوند مشمول قانون نظام صنفی بوده لکن انواع سرویس‌های تاکسی شهری تابع قانون الحاق یک تبصره به ماده واحده قانون راجع به تمرکز امور مربوط به تاکسیرانی شهر تهران می‌باشد. نکته مهم اینکه در مانحن فیه لازم است میان خود وسیله نقلیه و دفتر آژانس مربوطه تفاوت قائل گردید. قانون فوق الذکر و آیین نامه آن، ناظر به وسیله نقلیه است و مواد ۹۰ و ۹۱ و تبصره ۹۱ قانون نظام صنفی معترض صلاحیت موضوع قانون تمرکز امور تاکسیرانی نگردیده بلکه آن را تنفیذ نموده و مبین این است که قانون تمرکز امور تاکسیرانی نسبت به وسیله نقلیه مورد اشاره قانون خاص است و حسب تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی از شمول قانون اخیرالذکر مستثنی است. لکن در مورد دفتر آژانس چون در قانون تمرکز امور تاکسیرانی تصریحی ندارد بنابراین برابر ماده ۳ قانون نظام صنفی دفاتر مذکور تحت شمول قانون نظام صنفی است. منتهی از آنجاییکه در خصوص موضع، اختلاف نظر وجود دارد لذا براساس بند (و) ماده ۵۵ قانون نظام صنفی که از جمله وظایف هیأت عالی نظارت تعیین دستورالعمل نظارت بر حسن انجام وظایف قانونی و نظارت بر فعالیت آن‌ها در حدود مفاد این قانون می‌باشد، موضوع در هیأت مذکور مطرح و اتخاذ تصمیم گردید. هیأت نیز که اعضای آن متشکل از تعدادی وزرا و رؤسای دستگاه‌های مستقل و... دیگر می‌باشد در نود و چهارمین جلسه خود، شمول قانون نظام صنفی را بر فعالیت دفاتر مزبور (نه خود وسیله) تأیید و تصویب نمود.

۳۱- آیا حرف لوله کشان گاز شمول قانون نظام صنفی خواهند بود؟ یا دارای قوانین خاص می‌باشند؟

پاسخ / مطابق تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی، صنوفی که دارای قانون خاص هستند از شمول این قانون مستثنی هستند که این صنوف در قانون مشخص شده از جمله اطبا، وکلا، سردفترداران اسناد رسمی و... که در مانحن فیه تعلق این استثنا منفی بوده است و این صنف (لوله کشان گاز) مشمول قانون نظام صنفی می‌باشند. ماده ۱۵ همین قانون تأسیس هر نوع محل کسب و واحد صنفی و اشتغال به هر نوع کسب و حرفه را مستلزم داشتن صلاحیت فنی و پروانه کسب دانسته است. در خصوص صنف مذکور با توجه به فنی بودن کار آن‌ها لازم است علاوه بردریافت پروانه کسب از اتحادیه مربوطه، پروانه اشتغال نیز از مراجع ذیصلاح (سازمان فنی و حرفه‌ای و سازمان مسکن و شهرسازی) دریافت نمایند و این دو موضوع

(پروانه کسب و اشتغال) دو امر جدا، ولی مرتبط با یکدیگر و در واقع لازم و ملزوم هم می‌باشد و فقدان هر یک از آن‌ها موجب محرومیت فرد به تصدی در حرفه می‌گردد. در خصوص وجاهت یا عدم وجاهت قانونی توافقنامه منعقدہ فی ما بین سازمان و شهرسازی و شرکت گاز قابل ذکر است توافقنامه موصوف تاجایی که در تعارض با قانون نظام صنفی نباشد قابل اجرا است که در این خصوص به نظر نمی‌رسد تخلفی از قانون صورت گرفته باشد بلکه حتی با توجه به حساسیت امور مربوط به لوله کشی گاز، ساختمانی وجود چنین مجوزی ضروری بوده تا امر نظارت به نحو کامل تری صورت گیرد. متتهی متقاضیان این حرفه مطابق قانون نظام صنفی موظفند پروانه کسب را از اتحادیه مربوط دریافت نمایند. و در غیر این صورت حسب ماده ۷۲ قانون، اتحادیه‌های صنفی می‌توانند از فعالیت آن‌ها جلوگیری و محل کسب را تعطیل نمایند و حتی به مراجع قضایی نیز ارجاع نمایند. در خصوص رفع مشکل حادث شده، این دفتر پیشنهاد می‌نماید موضوع در کمیسیون نظارت شهرستان یا استان (مطابق بند دوم تبصره یک ماده ۱۴ قانون نظام صنفی) مورد بررسی قرار گرفته و با تصویب کمیسیون مذکور به افراد متقاضی این حرفه و همچنین کسانی که فعلاً مشغول آن هستند تکلیف گردد که برای صدور پروانه کسب و یا عدم ابطال آن، ضروری است پروانه اشتغال را علاوه بر سازمان فنی و حرفه‌ای، از سازمان مسکن و شهرسازی نیز مطابق توافقنامه منعقدہ اخذ نمایند. بدیهی است اگر بدون پروانه کسب و صرفاً با اخذ مجوز و اشتغال از سازمان مسکن مبادرت به انجام این کار نمایند مطابق ماده ۷۲ قانون فوق الذکر از فعالیت آن‌ها جلوگیری گردد.

۳۲- آیا طبق آیین نامه و قانون تعزیرات حکومتی و قانون نظام صنفی می‌توان در رابطه با تخلفات گرانفروشی عدم نصب برچسب قیمت و... با دارو خانه‌هایی که اقدام به فروش و عرضه اقلام غیردارویی می‌نمایند برخورد قانونی نمود یا اینکه طبق تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی و قانون مربوط به مواد خوراکی، آشامیدنی، بهداشتی و آرایشی تخلفات داروخانه‌ها از شمول مقررات قوانین صدر الذکر خروج موضوعی دارد؟

پاسخ / به موجب ماده ۷۳ قانون نظام صنفی رسیدگی به تخلفات افراد صنفی تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهد پذیرفت و قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد. از سوی دیگر ماده ۲ همین قانون مقرر داشته صنوفی که قانون خاص دارند از شمول این قانون

مستی می‌باشند از جمله این صنوف داروخانه داران هستند که رسیدگی به تخلفات آنها در چارچوب قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی مصوب ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام صورت خواهد گرفت به نحوی که ماده ۲۱ قانون مذکور صراحتاً اشعار می‌دارد: در داروخانه نباید غیر از دارو، لوازم بهداشتی و آرایشی، شیرخشک، غذای کودک و لوازم مصرفی پزشکی مجاز کالای دیگری بفروشد. تخلف از ضوابط این ماده جرم بوده و متخلف حسب مورد به مجازات‌های مقرر توسط کمیسیون ماده ۱۱ قانون مذکور محکوم خواهد شد. بنابراین فروش اقلام و کالاهای غیر مجاز در داروخانه‌ها صرفنظر از گرانفروشی یا کم فروشی و غیره در صورت تخلف، مرتکب حسب مقررات قانون فوق‌الاشعار محکوم خواهد شد ضمن اینکه گران فروشی اقلام و کالاهای مجاز نیز تخلف بوده و در صورت ارتکاب مجازات‌های مقرر در ماده ۲۲ درباره او اعمال خواهد شد. علی‌ایحال شمول قانون خاص تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی در خصوص تخلفات داروخانه داران به منزله قطع کامل ارتباط مراجع صنفی با آنها نخواهد بود. در این زمینه دفتر حقوقی سازمان تعزیرات حکومتی در نظریه مشورتی اعلام نمود: «به موجب ماده ۴۱ قانون مذکور، امر بازرسی از تخلفات دارخانه به عهده بازرسان ویژه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و در صورتی که این گزارشات توسط مراجع دیگری (مانند سازمان بازرسی و نظارت) تهیه شود بایستی به تأیید بازرسان و ناظران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برسد.

۳۳- آیا برخورد و رسیدگی به تخلفات واحدهای کسبی که در مناطق ویژه تجاری مانند ارگ جدید بم یا منطقه ویژه تجاری سیرجان فعالیت می‌نمایند شامل قانون نظام صنفی یا تعزیرات حکومتی می‌گردد یا خیر؟

پاسخ / پاراگراف آخر تصویب نامه‌های راجع به تعیین مناطق ویژه اقتصادی سیرجان و ارگ جدید بم مصوب سال ۱۳۷۶ اکثریت وزرای عضو شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران حدود اختیارات سازمان‌های مسئول مناطق یاد شده بر طبق تصویب نامه شماره ۴۲۸۹۰/ت/۱۵۰۰۳ ک مورخ ۱۳۷۴/۰۳/۲۳ (موضوع آیین نامه اجرایی بند (د) تبصره ۲۵ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی راجع به تشکیل مناطق آزاد تجاری - صنعتی) و اصلاحات بعدی آن و با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور، تعیین و تصریح شده است. مستنبط از عبارت با رعایت قوانین مقررات جاری کشور مندرج در پاراگراف مذکور می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به اینکه از جمله قوانین و

مقررات معنونه ، قانون نظام صنفی است فلذا این قانون بر فعالیت واحدهای صنفی مناطق یادشده حاکم است بنابراین خلاف مناطق آزاد تجاری - صنعتی که دارای قوانین و مقررات خاص خود بوده ، مناطق ویژه تجاری علاوه بر شمول قوانین خاص مربوط بر عملکرد آنها ، قوانین و مقررات عمومی کشور از جمله قانون نظام صنفی به عنوان یک قانون عام بر نحوه فعالیت واحدهای کسبی که در مناطق مذکور فعالیت دارند اعمال و اجرا می گردد .

۳۴- با عنایت بخ ماده ۷۲ قانون نظام صنفی آیا سازمانها و ادارات بازرگانی و اتحادیههای صنفی نیز می توانند تقاضای تجدید نظر خواهی آرا پروندههای مطروحه در هیأت بدوی را بنمایند یا خیر؟

پاسخ / فقدان نص صریح در رابطه با تجدید نظر خواهی سازمانها ، ادارات و اتحادیههای صنفی و لزوم تفسیر مضیق در زمینه قضیه مطروحه امکان تجدید نظر خواهی نهادهای مذکور را آرا هیأت های بدوی میسر نمی نماید . مضافاً اینکه حضور نماینده ادارات بازرگانی و رییس اداره یا سازمان بازرگانی استانها در هیأت های بدوی و تجدید نظر به هنگام صدور رأی مبنای تجدیدنظر خواهی از آرا صادره را مخدوش و متنفی می سازد .

۳۵- اگر یک فرد صنفی اقدام به عرضه یک دست کت و شلوار به قیمت بالاتر از نرخ معینه نماید و از همان کالا نیز تعداد ۲۰ دست به فروش رسانده باشد آیا ناظران و بازرسان می توانند هم یک دست کت و شلوار عرضه شده و هم ۲۰ دست کت و شلوار فروخته شده را تحت عنوان تخلف گرانفروشی به هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی معرفی نماید ؟

پاسخ / به صراحت ماده ۵۷ قانون نظام صنفی « گران فروشی: عبارت است از عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمت به بهای بیش از نرخ های تعیین شده به وسیله مراجع قانونی ذیربط... » بنابراین صرف عرضه کالا یا خدمات گران تر تخلف بوده و از مصادیق گرانفروشی محسوب می گردد و فروش ، شرط تحقق گرانفروشی نمی باشد لذا در مثال معنونه درجایی که فرد صنفی کالایی را گران تر از قیمت مصوب عرضه نموده و قبلاً نیز از همان کالا تعدادی را به فروش رسانده و در واقع مرتکب دو تخلف عرضه و فروش کالا بیش از نرخ مصوب شده است و از هر دو جنبه (عرضه و فروش) قابل پیگرد قانونی است .

۳۶- با توجه به مواد ۶۵ و ۶۶ قانون نظام صنفی آیا می توان از ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی در جهت تخفیف مجازات متخلفین سود برد یا خیر؟

۱- به صراحت ماده ۲۲ قانون فوق الذکر ، اعمال تخفیف مجازات پس از تشخیص جهات آن در حیطه صلاحیت دادگاه‌های دادگستری و مراجع قضایی آن هم در خصوص مجازات‌های تعزیری و یا بازدارنده می‌باشد لیکن هیأت‌های مذکور نه مرجع قضایی بوده و نه تخلفات صنفی و جریمه‌های مشمول آن ، جرم و مجازات به معنای اخص آن که در موارد ۲ و ۱۲ قانون مجازات اسلامی تعریف شده است ، می‌باشد . ضمن اینکه اگرچنانچه بپذیریم که هیأت‌های رسیدگی اختیار تخفیف جریمه‌ها را خواهد داشت قاعدتاً طبق مواد دیگر قانون مجازات اسلامی در خصوص تعدد و تکرار جرم هم اختیار تشدید جریمه‌ها را نیز خواهند داشت که این قطعاً بلاوجه و غیرصحیح می‌باشد .

۲ - صرف‌نظر از اینکه اعمال ماده ۲۲ خارج از هیأت‌های رسیدگی است اصولاً میزان جریمه‌ها در خصوص تخلفات موضوع قانون نظام صنفی از جمله تخلفات موضوع مواد ۶۵ و ۶۶ معین و ثابت بوده و لذا قابل تغییر و کم یا زیاد شدن نمی‌باشد .

۳۷- بعضاً متصدیان واحدهای صنفی که از سوی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی به جرایم نقدی محکوم شده‌اند تقاضای تقسیط جریمه متعلقه را دارند . آیا می‌توان درخواست آنان را قبول نمود ؟ در صورت مثبت بودن پاسخ شیوه اجرا را اعلام فرمایند ؟

پاسخ / با عنایت به اینکه تقسیط جرایم مربوط به تخلفات صنفی باید به موجب قانون باشد و قانون نسبت به موضوع فوق ساکت است ، به نظر این دفتر هیأت‌های بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات صنفی فاقد صلاحیت در امر تقسیط جرایم مربوط به تخلفات صنفی می‌باشد .

۳۸- در صورت محکوم شدن فرد صنفی توسط هیأت تجدید نظر ، حداکثر زمان جهت پرداخت جریمه چند روز می‌باشد ؟

پاسخ / با توجه به اینکه در قانون نظام صنفی مدت زمان پرداخت جریمه مربوط به تخلفات صنفی مشخص نگردیده است ، به نظر می‌رسد هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی می‌توانند مهلت مناسبی برای فرد صنفی حسب مورد جهت واریز جرایم در نظر بگیرند .

۳۹- در صورت عضویت نماینده مجمع امور صنفی توزیعی و خدماتی در ترکیب اعضای اصلی هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات صنفی ، آیا پرونده تخلفات ارسالی به هیأت مزبور صرفاً باید از زیرمجموعه اتحادیه‌های صنفی توزیعی و خدماتی باشد یا اینکه ارسال پرونده‌های تخلف از زیرمجموعه امور صنفی تولیدی و خدمات فنی نیز بلامانع است ؟

پاسخ / ماده ۷۲ قانون نظام صنفی صراحتاً اعلام می‌دارد « هیأت یا هیأت‌های رسیدگی بدوی در هر شهرستان مرکب از سه نفر نمایندگان اداره یا سازمان بازرگانی، دادگستری و مجمع امور صنفی ذیربط است ». در خصوص رسیدگی به تخلفات افراد صنفی در صورتی که شهرستان مربوط دارای دو مجمع امور صنفی باشد و فرد مذکور زیر مجموعه مجمع امور صنفی توزیعی خدماتی یا مجمع امور صنفی تولیدی و خدمات فنی باشد، نماینده مجمع امور صنفی در هیأت بدوی باید از مجمع امور صنفی مرتبط بوده و اگر شهرستان دارای مجمع امور صنفی مشترک باشد حضور نماینده مجمع امور صنفی مشترک در هیأت بدوی بلامانع است.

۴۰- آیا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی، صلاحیت رسیدگی به تخلفات مرتبط با «سبوس» را دارند؟

پاسخ / نظر به اینکه به موجب بند «ج» آیین نامه تعزیرات حکومتی امور گندم، آرد و نان هرگونه دخل و تصرف غیرمجاز سبوس تخلف محسوب و حسب مقرر در آیین نامه موضوعات عاملان آن تحت پیگرد قانون قرار می‌گیرند. و از طرفی از آنجاییکه آیین نامه مذکور که به تصویب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام رسیده است، مقررات خاص به حساب می‌آید، بناعلیهذا علیرغم اینکه ماده ۷۳ قانون نظام صنفی کلیه قوانین و مقررات مغایر از جمله قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۶۷ را که حاکم و ناظر بر کلیه فعالیت‌های اقتصادی بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی بوده لغو نموده ولی به لحاظ اینکه قانون عام لاحق (قانون نظام صنفی) نمی‌تواند قانون مقررات خاص سابق را لغو و بی اثر نماید بنابراین آیین نامه مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام از اعتبار قوت قانونی لازم برخوردار بوده و هرگونه تخلفات مربوط به امور گندم، آرد و نان از جمله سبوس به موجب مقررات یاد شده تحت رسیدگی قرار می‌گیرند.

۴۱- در صورت اعتراض متخلف به رأی صادره غیابی، چه مرجعی وارد رسیدگی می‌شود؟ آیا می‌توانند واخواهی کنند؟

پاسخ / اولاً به موجب ماده ۷۳ و تبصره ۲ ماده ۷۲ قانون نظام صنفی رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و نحوه صدور رأی و ابلاغ آن و اجرای رأی، تجدید نظر و رسیدگی به شکایات و تخلفات و ... به موجب قانون مذکور خواهد بود. بنابراین استناد صریح به قوانین دیگر از جمله قانون آیین دادرسی مدنی در رسیدگی به تخلفات صنفی فاقد وجاهت قانونی است.

ثانیاً نحوه رسیدگی به تخلفات مذکور صراحتاً و به صورت شفاف در ماده ۷۲ قانون نظام صنفی تشریح شده است به موجب ماده مذکور هیأت بدوی موظف است طرفین را دعوت نماید (البته ابلاغ دعوتنامه باید به صورت واقعی صورت گیرد یعنی افراد مطلع از جلسه مقرر گردند) ، عدم حضور هر یک از طرفین مانع از رسیدگی و اتخاذ تصمیم نخواهد بود و هر یک از طرفین در صورت معترض بودن به رأی صادره (هرچند در غیاب آن‌ها صادر شده باشد) می‌توانند اعتراض کتبی خود را ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت تجدیدنظر تسلیم نمایند بنابراین به موجب قانون نظام صنفی آرای هیأت‌ها در هر حال حضوری بوده ، ایضاً مرجع صالح در رسیدگی به اعتراض طرفین به آرا مذکور (هرچند آرا در غیاب آن‌ها صادر شده باشد) هیأت تجدیدنظر می‌باشد و اصولاً وخواهی برخلاف آنچه که در ماده ۳۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی در خصوص آرا محاکم دادگستری مقرر است در خصوص آرا هیأت‌های بدوی مصداق ندارد .

۴۲- با عنایت به اینکه برخی از افراد در منزل شخصی خود مبادرت به فروش کالا یا ارائه خدمات می‌نمایند و فاقد هرگونه واحد صنفی بوده و مورد تأیید اتحادیه‌های صنفی ذیربط نمی‌باشند متعاقباً شکایاتی راجع به نحوه عملکرد این افراد از سوی شهروندان می‌گردد . باتوجه به قانون نظام صنفی جدید افراد فوق الذکر فرد صنفی محسوب می‌شوند ؟ مرجع بررسی تخلفات این افراد سازمان بازرگانی است یا تعزیرات حکومتی ؟

پاسخ / به دلالت مواد ۲ و ۳ قانون نظام صنفی که در واقع لازم و ملزوم یکدیگر بوده فرد صنفی هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید ، تبدیل ، خرید ، فروش ، توزیع ، خدمات و خدمات فنی سرمایه گذاری کند و محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و کالا یا خدمات خود را به مصرف کننده عرضه نماید فرد صنفی محسوب می‌شود و هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سرپار باشد و توسط فرد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده ، افراد مورد اشاره که در منزل شخصی خود اقدام به عرضه کالا یا خدمات می‌کنند بدون آنکه محل کسبی مطابق نظامات قانونی داشته و یا پروانه کسبی دریافت کرده باشند فرد صنفی شناخته نمی‌شود ضمن اینکه منزل هم عرفاً واحد صنفی محسوب نمی‌گردد فلذا مطابق ماده ۲۷ قانون نظام صنفی اتحادیه رأساً از طریق نیروی انتظامی می‌تواند پلمپ نماید و تخلفات انجام شده حسب مورد به مراجع ذیربط قابل ارجاع و رسیدگی است .

۴۳- با عنایت به ماده ۱۸ دستورالعمل اجرایی مواد ۵۲ و ۵۷ قانون نظام صنفی (موضوع جدید نظر خواهی نسبت به آرا صادره از سوی هیأت های بدوی) در صورت اعتراض سازمان بازرگانی به عنوان شاکی به رأی هیأت بدوی، کدام مقام اداری باید نسبت به تجدیدنظر خواهی اقدام نماید؟ با عنایت به اینکه رییس سازمان عضو هیأت تجدید نظر می باشد؟

پاسخ / رییس سازمان یا رییس اداره بازرگانی یکی از اعضای هیأت تجدیدنظر می باشد و منطقاً نمی تواند هم شاکی و هم معترض به رأی باشد ضمن اینکه مطابق منطوق ماده ۷۲ قانون نظام صنفی صرفاً طرفین دعوی، (اعم از شاکی و متشکی عنه) حق اعتراض به آرا هیأت ها را دارند فلذا اصولاً رؤسای سازمان ها و یا ادارات بازرگانی با توجه به نص صریح قانونی فاقد چنین اختیاری می باشند.

۴۴- در ارتباط با اختلاف در صلاحیت رسیدگی به تخلفات صنفی، فی مابین هیأت های رسیدگی به تخلفات صنفی و شوراهای حل اختلاف شهرستان ها در موارد عدم رعایت دستورالعمل های بهداشتی از سوی فرد صنفی به چه صورت خواهد بود؟

پاسخ / نظریه اینکه تکالیف و ضوابط برقرار شده در قانون نظام صنفی اخیرالتصویب رسیدگی به تخلفات موضوع مواد ۱۶ و ۱۷ قانون مذکور را صراحتاً از اختیارات هیأت های رسیدگی بدوی و تجدید نظر پیش بینی شده در این قانون قرار داده است و از طرفی به صراحت تبصره یک ماده ۳ از قسمت «ب» آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اشعار می دارد رسیدگی به اموری که به موجب قوانین در صلاحیت مراجع غیرقضایی بوده است به عهده همان مراجع است. لذا صلاحیت رسیدگی شوراهای حل اختلاف به تخلفات فرد صنفی به استناد بندهای ۳ و ۲ قسمت «ب» از ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون مذکور منصرف از تخلفات موضوع قانون نظام صنفی اخیرالتصویب می باشد لذا هیأت های پیش بینی شده در قانون صنفی در رابطه با عدم رعایت موارد مندرج در ماده ۱۷ قانون صالح به رسیدگی هستند.

۴۶- ضمانت اجرای احکام قطعی و لازم الاجرا صادره از سوی هیأت های رسیدگی به تخلفات صنفی چیست؟ در صورتیکه فرد صنفی علیرغم ابلاغ رأی، استنکاف نموده و از واریز وجه به حساب خزانه خودداری نماید چه اقدامی قانونی باید اعمال گردد؟

پاسخ / تبصره ۴ ماده ۷۲ در نص خود دادگستری، نیروی انتظامی، وزارتخانه ها و دستگاه های اجرایی مؤسسات، سازمان های شرکت های دولتی و سایر دستگاه های دولتی را مکلف نموده است تا نسبت به

امور مربوط به رسیدگی و اجرای احکام صادره از سوی هیأت‌ها همکاری لازم را معمول دارند. لہذا در صورت استنکاف افراد متخلف از اجرای مفاد رأی صادره می‌توان با ارجاع امر حسب مورد وبه دوایر اجرای ثبت و یا اجرای احکام مدنی محاکم دادگستری یا سایر دستگاه‌هایی که در امر اجرای حکم می‌توانند کمک و اقدام نمایند نسبت به اعمال مجازات مقرر اقدام نمود ضمناً به پاسخ سؤال شماره ۴ نیز مراجعه شود.

۴۶- در صورتیکه فرد صنفی از ارائه اسناد و مدارک خرید و فروش کالا به بازرسان خودداری نماید، آیا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی مجاز به صدور مجوز جمع آوری اسناد مربوطه می‌باشند؟

پاسخ / در موارد خودداری فرد صنفی از ارائه اسناد و مدارک، هیأت‌های رسیدگی می‌توانند برابر سیاق ماده ۸۱ تنها با هماهنگی و همکاری نیروی انتظامی کشور و در موارد لزوم دستور مقام قضایی به جمع آوری اسناد مربوطه مبادرت ورزند ضمناً بازرسان اتحادیه‌های ذیربط نیز می‌توانند در این رابطه با هیأت‌ها هماهنگی نمایند.

۴۷- بعضاً در بازرسی از واحدهای صنفی، کالا یا کالاهای مشکوک به تقلب مشاهده می‌شود که جهت احراز تخلف اولاً باید نمونه‌ای از کالا جهت آزمایش به مراجع ذیربط ارسال شود. ثانیاً به منظور جلوگیری از فروش کالای مشکوک به تقلب یا جابه جایی و تعویض آن باید تا اطلاع ثانوی و وصول نتیجه آزمایش، در اختیار صاحب کالا باقی بماند یا اینکه به محل امن دیگری منتقل شود. آیا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی مجاز به صدور برگ توقیف کالا یا انتقال کالا به محل امن می‌باشند؟

پاسخ / مطابق تصریحات مصرح در قانون و آیین دادرسی، محاکم و مقام قضایی حق صدور مجوز بازرسی و ورود به منزل شخصی یا کارگاه، اشخاص حقیقی و حقوقی از صلاحیت‌های خاص مقام قضایی بوده و در صورت لزوم هیأت‌ها می‌توانند با اخذ مجوز در موارد ضرورت از طریق مراجع صالح تمهیدات لازم را معمول دارند.

۴۸- با لازم الاجرا شدن قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ برخی از پرونده‌های موجود در تعزیرات حکومتی که مورد رسیدگی و صدور رأی غیابی یا حضوری قرار گرفته و در مرحله واخواهی یا تجدید نظر می‌باشند سازمان بازرگانی ذیربط برگشت شده است آیا پرونده‌های مذکور باید در هیأت‌ها مورد رسیدگی قرار گیرند؟ در صورت مثبت بودن پاسخ هیأت‌های بدوی صلاحیت رسیدگی دارند یا هیأت تجدید نظر؟

پاسخ / پرونده‌هایی که در مرحله بدوی و در تعزیرات حکومتی قبلاً منتهی به صدور رأی غیابی گردیده قاعدتاً باید در هیأت‌های بدوی موضوع ماده ۷۳ قانون رسیدگی شده و قابل اعتراض می‌باشند و در مورد آرای قطعی صادره در مرحله بدوی تعزیرات حکومتی هیأت‌های تجدید نظر صالح به رسیدگی می‌باشند .

۵۰-۱- آیا هیأت‌های سه نفره می‌توانند از قرارهای مذکور در قانون کیفری استفاده نمایند؟

۲- اگر در قوانین پیگیری برای تخلفات نفی مجازاتی پیش بینی شده باشد آیا می‌توان به آن استناد نمود؟

پاسخ / صدور قرارهای کیفری اعم از بازداشت موقت و غیره برابرنص صریح ماده ۱۳۲ آیین نامه دادرسی کیفری از اختیارات مقام قضایی بوده و منصرف از صلاحیت هیأت‌های رسیدگی می‌باشد و در قانون نظام صنفی این اختیار برای آنان دیده نشده است .

در خصوص سوال دوم مطابق ماده ۷۳ قانون نظام صنفی ، لی الاصول رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌ها مطابق قانون مذکور توسط هیأت‌های موضوع ماده ۷۲ صورت خواهد گرفت و سایر قوانین مغایر ملغی الاثر است . فقط در برخی از موارد تخلف ، نه همه موارد مانند تقلب (ماده ۵۹) عرضه و فروش کالای قاچاق (ماده ۶۲) که با توجه به صراحت بند (د) مواد مذکور چنانچه در قوانین دیگر مجازات شدیدتری پیش بینی شده باشد متخلف به مجازات مزبور محکوم خواهد شد . مستفاد از مواد فوق الاشعار هیأت‌های مذکور موظفند در چنین مواردی مراتب را به مرجع ذیصلاح جهت رسیدگی برای اعمال مجازات شدیدتر ارجاع دهند . علی ایحال هیأت‌ها صرفاً می‌توانند در چارچوب قانون نظام صنفی رسیدگی و اعمال مجازات نمایند .

۵۱- در صورت صدور قرار عدم صلاحیت به شایستگی هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی موضوع مواد ۷۲ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲ از جانب شعب تعزیرات حکومتی با توجه به اینکه تخلفات مذکور قبل از تصویب این قانون واقع شده‌اند آیا هیأت مذکور موضوع ماده ۷۲ صلاحیت رسیدگی به این تخلفات را دارند یا خیر؟

پاسخ / وقوع تخلف پیش از تصویب قانون نظام صنفی تأثیری در صلاحیت مرجع جانشین نداشته و با صدور قرار عدم صلاحیت از جانب شعب تعزیرات ، هیأت‌های موضوع ماده ۷۲ صالح به رسیدگی می‌باشند .

۵۲- در صورت صدور حکم بدوی در شعب تعزیرات حکومتی و اعتراض محکوم علیه نسبت به این رأی در زمان لازم الاجرا شدن قانون نظام صنفی رسیدگی بر عهده کدام مرجع است ؟

پاسخ / مرجع رسیدگی تجدیدنظر احکام بدوی صادره از شعب تعزیرات حکومتی در زمان صلاحیت هیأت‌های موضوع ماده ۷۲ ، هیأت تجدید نظر پیش بینی شده در قانون نظام صنفی می‌باشد .

۵۳- آیا رسیدگی به تخلفات افراد صنفی یا اجرای احکام صادره مشمول مرور زمان می‌باشند یا خیر ؟ در صورت مثبت بودن مشمول مرور زمان را نیز اعلام فرمایند .

پاسخ / مشمول مرور زمان نسبت به احکام غیرقضایی محمول به صحت نبوده و پیش بینی نشده است و در مورد احکام ه یأت‌ها نیز تصریح نگردیده است .

۵۴- در خصوص مادین ۷۲ و ۷۳ قانون نظام صنفی و نحوه برخورد با تخلفات صنف خباز اظهار نمایند ؟

نظر به اینکه قانون و مقررات خاصی که ناظر بر صنف نانوایان بوده و صنف مزبور از قانون نظام صنفی مستثنی کرده باشند وضع نگردیده است بنابراین مقررات قانون نظام صنفی در آن بخش که به سازماندهی صنوف و تشکیلات و ... آنها مربوط می‌گردد نسبت به صنف نانوایان کشور هم تسری پیدا می‌کند منتهی از آنجاییکه قانون تعزیرات حکومتی ویژه گندم و آرد مصوب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام که مقرراتی خاص محسوب می‌شود . درخصوص تخلفات و جرایم صنف فوق الذکر مجازات ویژه‌ای وضع و ترتیبات خاصی را جهت نحوه مجازات خاطیان اعم از صنف نانوا ، کارخانجات آردسازی و متصدیان حمل و نقل و .. و پیش بینی کرده است . بنا علیهذا مقررات موضوع ماده ۷۲ قانون صنفی در مورد تخلفات صنفی نانوایان نافذ و جاری نمی‌باشد . علیرغم اینکه ماده ۷۲ قانون نظام صنفی از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون مذبور ، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها را صرفاً در حیطه مقررات قانون یاد شده قرار داده و قوانین و مقررات مغایر صنفی از مله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام درخصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی را لغو نموده است اما به لحاظ اینکه آیین نامه تعزیرات حکومتی ویژه گندم ، آرد و نان قانون خاصی محسوب می‌گردد و اساساً قانون عام لاحق (قانون نظام صنفی) قانون خاص سابق را نمی‌تواند فسخ نماید مگر اینکه به صراحت در

مقررات مربوط پیش بینی شده باشد. لذا رسیدگی به تخلفات صنفی نانوایان کشور کما فی السابق و پایه مقررات آیین نامه تعزیرات حکومتی ویژه گندم، آرد و نان می‌تواند استمرار یابد.

۵۵- با توجه به اینکه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی عرضه کننده کالا و خدمات خارجی در کشور موظفند اقدام به پروانه کسب در چارچوب ضوابط و مقررات اعلام شده وزارت بازرگانی نمایند حال آیا این امر شامل شرکت‌های متقاضی ثبت نمایندگی به ویژه در بخش گروه کالاهای مصرفی، که فقط پخش کننده و وارد کننده محصولات شرکت‌های خارجی هستند و فاقد هرگونه نمایندگی و یا تعهدی هستند، می‌باشد یا خیر؟

پاسخ / ۱- به موجب ماده ۸۹ قانون نظام صنفی کلبه وارد کنندگان کالا که به صورت تجاری به واردات کالا اقدام می‌کنند و قصد توزیع یا فروش کالاهای وارداتی خود را دارند، در صورتی که به عرضه مستقیم کالا به مصرف کننده مبادرت ورزند، ملزم به اخذ پروانه کسب طبق مقررات این قانون خواهند بود. بنابراین چنانچه وارد کننده اولاً به صورت تجاری اقدام به ورود کالا نماید می‌بایست طبق مقررات قانون نظام صنفی پروانه کسب دریافت دارد.

۲- به موجب مقررات قسمت ۹ بند «ر» تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور، کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی عرضه کننده کالا و خدمات خارجی در کشور موظفند در چارچوب ضوابط و مقررات اعلام شده وزارت بازرگانی با داشتن نمایندگی رسمی و ارایه خدمات پس از فروش، این محصولات را در بازار داخلی عرضه نمایند و در صورت عدم رعایت از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی با اعلام این وزارتخانه مشمول قوانین و مقررات مربوط به قاچاق کالا خواهند شد.

۳- به موجب ماده ۴ آیین نامه اجرایی قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی، نماینده شرکت خارجی، شخص حقیقی یا حقوقی است که براساس قرارداد نمایندگی، انجام بخشی از موضوع وظایف شرکت طرف نمایندگی را در محل برعهده گرفته است. نمایندگی شرکت خارجی نسبت به فعالیت‌هایی که تحت نمایندگی شرکت طرف نمایندگی در محل انجام می‌پذیرد مسئولیت خواهد داشت.

با توجه به مراتب چنانچه عاملت نماینده شرکت خارجی در ایران متضمن امور مذکور در ماده ۸۹ قانون نظام صنفی نباشد، نیازی به داشتن پروانه کسب ندارد ولی کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول قسمت

۹ بند «ر» تبصره یاد شده در محدوده ضوابط و مقررات اعلام شده از سوی این وزارتخانه موظف به داشتن نمایندگی رسمی و ارایه خدمات پس از فروش می‌باشند .

۵۶- در بند ۷ ماده ۳ آیین نامه اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۲ جهت صدور پروانه کسب آمده است برای دارندگان اجاره نامه‌ها یا اسناد عادی هرگونه مدرکی دال بر تشکیل پرونده در شهرداری کفایت می‌نماید چنانچه مالک در کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری دارای سابقه باشد ارائه مدرک مزبور جهت صدور پروانه کسب کفایت می‌نماید یا خیر؟

پاسخ / مالکین اراضی و املاکی که بدون پروانه شهرداری ، ساختمان احداث یا شروع به احداث نموده و یا اصول شهرسازی یا فنی و یا بهداشتی را رعایت ننموده باشند برابر ماده ۱۰۰ قانون شهرداری متخلف شناخته شده و به تقاضای شهرداری موضوع در کمیسیون‌های مربوطه (کمیسیون‌های ماده ۱۰۰) مورد رسیدگی قرار می‌گیرد . لذا طرح در موضوع در کمیسیون ماده ۱۰۰ به منزله تخلف مالک از قانون شهرداری و ضوابط شهرسازی بوده و تا تعیین تکلیف و حصول نتیجه در کمیسیون ماده ۱۰۰ و اعلام شهرداری واحد صنفی متخلف حائز شرایط تبصره ذیل بند ۷ ماده ۳ آیین نامه صدرالاشاره نمی‌باشد .

۵۷- منع صدور پروانه کسب جهت شاغلین در دواير دولتی و خصوصی به چه صورتی می‌باشد؟

پاسخ / برابر ماده ۵ قانون نظام صنفی مجوزی است جهت شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به فرد یا افراد صنفی ، و برابر ماده ۲ قانون مذکور فرد صنفی کسی است که می‌تواند خواه به شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا سرپله کسبی فراهم آورد و همچنین برابر ماده آیین نامه اجرایی ضوابط صدور پروانه کسب موضوع تبصره یک ماده ۱۲ قانون نظام صنفی هر فردی که بخواهد واحد صنفی ایجاد کند می‌بایست جهت اخذ مجوز لازم به اتحادیه صنف مربوطه مراجعه نماید . همانگونه که از قانون نظام صنفی و آیین نامه‌های آن خصوص مواد فوق الذکر مشخص است پروانه کسب در حکم پروانه اشتغال صاحب آن نمی‌باشد بلکه مجوزیست جهت فعالیت واحد صنفی برابر مقررات که مسئولیت‌های ناشی از این فعالیت‌ها متوجه دارنده پروانه کسب می‌باشد لذا اشتغال فرد در واحد صنفی شرط دریافت این مجوز یا در حکم اشتغال صاحب آن در واحد صنفی نیست تا بتوان آن را به عنوان شغل دوم محسوب نمود . مصداق صریح این موضوع در تبصره ۳ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی ذکر گردیده ولی فرد صنفی در حالی

که حقیقتاً و عرفاً نمی‌تواند همزمان در چندین واحد صنفی اشتغال داشته باشد می‌تواند چندین پروانه کسب دریافت نماید .

در صورتیکه بر فرض محال دریافت پروانه کسب توسط افرادی را برای آن‌ها شغل جدید تصور نماییم ، با توجه به اینکه هیچ قانونی بر خورداری از پروانه کسب را یک شغل معارض با مشاغل دیگر به شمار نیاورده و در قانون نظام صنفی و آیین نامه‌های مرتبط نیز شرط شاغل نبودن فرد در بخش دولتی یا خصوصی را به عنوان شرایط دریافت پروانه کسب ذکر ننموده ایجاد محدودیت برای افراد بر خلاف اصول ۲۸، ۴۶ و ۱۴۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۱ مجلس شورای اسلامی می‌باشد . لذا جلوگیری یا ممنوعیت صدور پروانه کسب برای عده‌ای خاص یا ابطال پروانه‌های صادره این گروه نیازمند به نص و صراحت قانون مصوب دارد .

۵۸- لزوم یا عدم لزوم اخذ پروانه کسب به وسیله دارندگان پروانه طراحی و مونتاژ، از جمله تولید کنندگان صنایع آسانسور و پله برقی از وزارت صنایع و معادن به چه صورت می‌باشد؟

پاسخ / «واحدهای صنعتی که دارای پروانه بهره برداری طراحی و مونتاژ و وزارت صنایع و معادن می‌باشند از شمول قانون نظام صنفی مستثنی می‌باشند . لیکن این استثنا فقط در امر تولید و مونتاژ مخصوص واحدهای صنعتی می‌باشد که برابر مقررات پروانه بهره برداری از آن وزاتخانه دریافت نموده باشند و با توجه به ماده ۹۱ قانون نظام صنفی ، اشخاص حقیقی یا حقوقی که نسبت به اخذ پروانه بهره برداری از آن وزاتخانه اقدام نموده‌اند چنانچه به عرضه مستقیم کالاها یا خدمات به مصرف کنندگان مبادرت ورزند، مکلفند علاوه بر دریافت پروانه بهره برداری ، نسبت به اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط اقدام کنند و این اشخاص مشمول قانون نظام صنفی و مقررات آن خواهند بود .

۵۹- آیا نظریه مشورتی شورای عالی قضایی که در سال ۶۲ صادر شده و اعلام داشته تکنسین‌ها ، مهندسی و کادر فنی شاغل در شهرداری نمی‌توانند دفتر نقشه کشی ساختمان دایر و پروانه کسب دریافت نمایند همچنان به قوت خود باقی است و مسئولین اتحادیه ملزم به رعایت آن هستند یا خیر؟

پاسخ / نظریه اداره حقوقی وزارت دادگستری مبنی بر عدم امکان اخذ پروانه کسب دفتر نقشه کشی ساختمان توسط تکنسین‌ها ، مهندسین و کادر فنی شهرداری جنبه مشورتی داشته و برای دستگاه‌های

اجرائی لازم الاجرا نمی‌باشد. از طرفی با بررسی به عمل آمده و به لحاظ فقدان قانون ناظر بر ممنوعیت اخذ پروانه کسب مورد نظر توسط اشخاص فوق به نظر می‌رسد هیچگونه محدودیتی از این جهت وجود نداشته باشد و افراد فوق به مانند دیگران حق ایجاد دفاتر نقشه کشی را داشته باشند.

۶۰- آیا تعارضی بین قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲ و لایحه قانونی راجع به مستثنی شدن شهرداری تهران مورد واگذاری قسمتی از پارک‌ها، میادین و اموال عمومی از شمول قانون مالک و مستأجر مصوب ۱۳۵۹/۰۲/۳۰ می‌باشد؟

پاسخ / در قوانین فوق الذکر تعارضی به چشم نمی‌خورد که بحث رفع این تعارض مطرح باشد زیرا مواد ۱۹، ۱۸ و ۲۰ قانون نظام صنفی در خصوص واحدهای صنفی تحت پوشش جامعه صنفی کشور انشا گردیده و آنان را مواجه به حقوق و تکالیفی نموده که می‌بایست به آن توجه نموده و به اجرا در آورند حتی به استناد ماده ۹۱ قانون اخیرالذکر اخذ پروانه کسب از اتحادیه‌های صنفی مربوط نیز نمی‌تواند مانع اعمال مقررات خاص هر یک از دستگاه‌های اجرایی بشود. بنابراین مقررات مربوط به قانون راجع به مستثنی شدن شهرداری تهران ... که قانون خاص می‌باشد در مورد دکه‌هایی که توسط شهرداری واگذار شده قابل اجرا بوده و تعارضی با قانون نظام صنفی ندارد زیرا واگذاری اینگونه دکه‌ها از جانب شهرداری به اشخاص براساس قراردادهای منعقد فی مابین دکه داران و شهرداری است که تابع توافقات و شرایط اختصاصی مندرج در قراردادها بوده و از شمول قانون روابط مالک و مستأجر خارج گردیده. در مورد دکه‌هایی که بدون مجوز و ترتیبات واگذاری در شهرداری ایجاد شده‌اند نیز به نظر می‌رسد با عنایت به ضرورت رفع سد معبر و اشغال پیاده رو و استفاده غیرمجاز از میادین و پارکها به استناد تبصره یک بند ۲ ماده ۵۵ قانون شهرداری تبصره یک بند ۲ ماده ۵۵ قانون شهرداری، در مورد دکه‌های ایجاد شده در قبل از تصویب قانون مذکور (مصوب ۱۳۳۴/۰۴/۱۱) شهرداری موظف گردیده ضمن برچیدن اینگونه دکه‌ها نسبت به جبران خسارت صاحبان دکه با تحصیل نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ قانون شهرداری اقدام کند. اما در مورد دکه‌های ایجاد شده بعد از تصویب قانون مذکور شهرداری مواجه به تکلیفی نبوده و می‌تواند نسبت به قلع آن‌ها و بدون پرداخت هرگونه خسارت اقدام نماید.

۶۱- در خصوص اجرای ماده ۱۶ آیین نامه اجرایی تبصره یک ماده ۱۲ قانون نظام صنفی (آیین نامه اجرایی صدور پروانه کسب) مراجع ذیصلاح اسقاط شرایط فردی یا مکانی صاحب پروانه کسب چه مراجعی هستند و آیا کمیسیون نظارت شهرستان نیز جزء آنها می‌باشد یا خیر؟

پاسخ / علاوه بر مراجعی که گواهی‌های مربوط را جهت صدور پروانه کسب اعلام و صادر می‌کنند و یا حسب مورد محاکم عمومی در صورت حکم بی اعتباری مدارک ارائه شده ، کمیسیون‌های نظارت نیز به استناد بند ج ماده ۴۹ قانون نظام صنفی در صورتی که عملکرد اتحادیه در صدور پروانه ، منطبق با قوانین و مقررات نباشد ، می‌تواند از این حق استفاده کند .

۶۲- اولاً آیا ادامه کار اتحادیه‌های صنفی که انتخابات آن‌ها براساس قانون نظام صنفی سابق انجام گرفته پس از تصویب قانون نظام صنفی جدید و لازم الاجرا شدن آن قانون است یا خیر؟ ثانیاً آیا انتخابات هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی که هنوز بر اساس قانون قبلی مهلت قانونی عمر آن‌ها پایان نیافته است باید مطابق قانون جدید صورت پذیرد یا تا پایان مدت ۴ سال فعالیت آن‌ها قانونی است ؟

پاسخ / از آنجاییکه در قانون نظام صنفی جدید (مصوب ۸۲/۱۲/۲۴) حکمی در مورد عطف به ماسبق شدن مواد این قانون به گذشته انشا نشده بنابراین کلیه اقدامات انجام شده براساس قانون نظام صنفی سابق (تا قبل از لازم الاجرا شدن قانون جدید) حمل بر صحت است و دارای کلیه آثار حقوقی مترتب بر آن می‌باشد معهداً در خصوص تغییر تعداد اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی به نظر می‌رسد رعایت مفاد بند ۲ نظریه شماره --- مدیرکل محترم قوانین مجلس شورای اسلامی و انطباق تعداد اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌ها با مقررات ماده ۲۲ قانون نظام صنفی جدید اقرب به صواب باشد .

۶۳- آیا قانون نظام صنفی به دفاتر و نمایندگی‌های لیزینگ خودرو نیز مشمولیت دارد یا خیر؟

قانون نظام صنفی در ماده ۲ خود به نحو اطلاق کلیه اشخاصی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، خدمات و خدمات فن ی سرمایه گذاری فعالیت می‌نمایند را فرد صنفی محسوب و الزامات قانون را برای آنان باز نموده است . تبصره یک ماده مذکور نیز در تکمیل آن تنها صنفی را که دارای قانون خاص می‌باشند از شمول این قانون مستثنی نموده است . معهداً ماده ۹۰ قانون نظام صنفی شرکت‌های دولتی که طبق قوانین جاری ملزوم یا مجاز به عرضه مستقیم کالاها یا خدمات به مصرف کنندگان هستند را شمول قانون مبری دانسته است . بنا علیهذا با عنایت به جمیع موارد معنونه و ایضاً شیوه فعالیت واحدهای لیزینگ فروض دوگانه ذیل مفروض است :

۱- نمایندگی های شرکت های خودروساز که حداقل سرمایه دولت در آنها ۵۱٪ و شرکت متبوع آنها دولتی می باشد طبق ماده ۹۰ در دوائر شمول قانون نظام صنفی قرار نمی گیرند .

۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که با عقد قرارداد نمایندگی اینگونه شرکت ها مع الواسطه به ارائه محصولات پرداخته و منافعی را تحصیل می نمایند ملزم به اخذ پروانه صنفی می باشند .

۶۴- چنانچه براساس ماده ۴ آیین نامه اجرایی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب ، پروانه کسب معتبری توسط اتحادیه با توجه به جمع جهات صادرگردیده باشد و اعتبار قانونی آن منقضى و نیاز به تمدید داشته باشد و احدی از شرکا در هنگام تمدید پروانه کسب اعتراض داشته باشد ، آیا در زمان تمدید پروانه کسب مجدداً رضایت شریک جهت تمدید پروانه کسب لازم و ضروری است ؟ و یا براساس تبصره یک ذیل ماده فوق الذکر رسیدگی به اختلافات فی مابین شرکا اعم از حقیقی و یا حقوقی به عهده مراجع ذیصلاح قضایی است ؟

پاسخ / با توجه به اینکه حقوق مربوط به پروانه کسب از حقوق مکتسبه شرکا بوده که در نتیجه توافق جمعی این افراد برای یک مجموعه واحد (شرکت تجاری و مدنی) ایجاد شده است تداوم این مشارکت و بهره مندی از این حقوق نیز وفق مقررات و قوانین تجاری و مدنی و اصول کلی حقوقی باید توأم با توافق جمعی تمام اعضای متشکل باشد و هرگونه خدشه مؤثر به این توافق ، بقای آن را دچار تزلزل می نماید . نتیجه آنکه رضایت تمام شرکا جهت تمدید پروانه کسب لازم و ضروری است و چنانچه در این خصوص اختلافی پدید آمد از آنجائیکه مطابق قانون ، بدون رضایت افراد نمی توان حقی را برای آنها ایجاد یا سلب نمود مگر به موجب قانون ، فلذا چنانچه طرفین متنازع فیه حاضر به مصالحه نشدند مطابق اصول سی و چهارم ، چهلم و یکصد و پنجاه و نه قانون اساسی که اشعار می دارند هیچکس نمی تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر قرار دهد و دادخواهی حق مسلم حق فرد است و مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری است ، ایضاً به صراحت تبصره یک ماده ۴ آیین نامه اجرایی موضوع تبصره یک ماده ۱۲ قانون نظام صنفی ، طرفین می توانند برای رفع تنازع به مراجع ذیصلاح نیز مراجعه نمایند .

۶۵- آیا انبارهای شرکت های حمل و نقل وابسته به سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای مشمول قانون نظام صنفی می باشند و برای فعالیت از اتحادیه صنفی مربوطه باید مجوز فعالیت داشته باشند ؟

پاسخ / با توجه به رأی شماره ۲۵ مورخ ۸۴/۰۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که شرکت‌های حمل و نقل را غیر صنفی دانسته است ، آن دسته از انبارهای مربوط به شرکت‌های موصوف که محل نگهداری ، بارگیری و ... کالاهای سپرده شده به متصدی حمل و نقل بوده و جزیی از تأسیسات لازم برای شرکت‌های فوق می‌باشد جزو لوازم فعالیت‌های مربوطه تلقی و بالاستقلال نمی‌تواند واحد صنفی محسوب شده لذا ملزم به تبعیت از قانون نظام صنفی و اخذ پروانه کسب نیستند . لکن طبق اطلاق و عموم ماده ۲ قانون نظام صنفی ، انبارهایی که بدون ارتباط (از نظر مالکیت یا اداره) با شرکت‌های حمل و نقل فعالیت نموده و به ارائه خدمات مشغولند صنفی تلقی و ملزم به اخذ پروانه کسب می‌باشد .

۶۶- براساس قانون نظام صنفی وانت بارها به عنوان واحدهای صنفی سیار محسوب و به نظر می‌رسد به هنگام نقل و انتقال این واحدها بین اشخاص استعلام دفاتر اسناد رسمی از اتحادیه مربوطه می‌تواند نظارت بیشتر بر اعضا را به دنبال داشته باشد . بنابراین آیا در خصوص الزام قانونی برای دفاتر مذکور در جهت استعلام از اتحادیه وجود دارد ؟

پاسخ / در قانون نظام صنفی چنین تکلیفی برای سردفتران مقرر نشده است . در مورد شهر تهران ، مطابق صورتجلسه کمیته امور صنفی و نماینده کانون سردفتران هماهنگی و استعلام‌هایی صورت گرفته است اما در مقیاس سراسری ، این امر مستلزم تصویب قانون و یا صدور بخش نامه سازمان ثبت اسناد و املاک کل کشور در چارچوب اختیارات است .

۶۷- با توجه به ماده ۵۷ قانون نظام صنفی در خصوص تعریف گرانفروشی و بند الف ذیل همان ماده و استنباط‌های متفاوت اعضای محترم هیأت‌های بدوی و تجدید نظر شهرستان از ماده مذکور خواهشمند است در این مورد اظهار نظر نمایند .

پاسخ / به صراحت ماده ۵۷ قانون نظام صنفی «گرانفروشی عبارت است از عرضه یا فروش کالا و...» حرف «یا» در این عبارت انفصال و تفکیک بوده و مقنن بدینوسیله دو موضوع عرضه و فروش را از یکدیگر متمایز دانسته و در واقع در مقام تعیین مصادیق گرانفروشی برآمده به نحویکه تحقق هر یک از این موارد منجزاً ، تخلف بوده و قابل پیگرد قانونی است . ضمن اینکه در این رابطه دفتر حقوقی سازمان تعزیرات حکومتی در نظریه شماره ۲۱۰/۱۴۰۲ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۲۹ با استناد به مصوبه ۳۰۷۲۳ مورخ ۷۴/۰۸/۰۷ دبیرخانه ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار ، صراحتاً اشعار می‌دارد برای تشخیص گرانفروشی ،

فقط قیمت کالاهای در حال عرضه کافی می‌باشد و معامله صوری (یا واقعی) لازم نیست. بنابراین به نظر این دفتر صرف عرضه کالا به بهایی بیش از نرخ معینه نیز گرانفروشی بوده و تخلف می‌باشد.

۶۸- آیا در رسیدگی به تخلفات بهداشتی، قانون اصلاح ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی به قانون نظام صنفی ارجعیت دارد؟

پاسخ / علیرغم اینکه ماده ۷۲ قانون نظام صنفی از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون مزبور، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها را صرفاً در حیطه مقررات قانون یادشده قرار داده و قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی این قانون را لغو نموده است اما به لحاظ اینکه قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی قانون خاص محسوب می‌گردد و اساساً قانون عام لاحق (قانون نظام صنفی نمی‌تواند قانون خاص سابق را نسخ نماید مگر اینکه به صراحت در مقررات مربوط پیش بینی شده باشد، بنابراین چنانچه اعمال خلاف قانون افراد صنفی، صرفاً از نوع تخلف باشد مطابق ماده ۶۸ قانون نظام صنفی مترتب بر ماده ۱۷ همان قانون، مستوجب جریمه نقدی برای متخلف می‌باشد لیکن چنانچه اعمال خلاف قانون افراد صنفی واجد جنبه محرمانه باشد نه تخلف، مطابق قانون خاص مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی به مجازات‌های موضوع ماده ۱۳ قانون اخیرالذکر محکوم خواهد شد.

۶۹- اولاً با وجود صراحت قانونی در خصوص صدور احکام نمایندگان دادگستری توسط شخص ریاست محترم قوه قضاییه در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات صنفی بدوی تجدید نظر، آیا ریاست محترم دادگستری استان می‌تواند رأساً اقدام به صدور احکام نمایندگان دادگستری نماید؟ ثانیاً بر فرض صحت آیا صدور نمایندگی یک نفر جهت شرکت در دوشعبه هم عرض دارای وجاهت قانونی می‌باشد؟

پاسخ / تفویض اختیار انتصاب نمایندگان دادگستری در هیأت‌های مذکور از جانب رییس محترم قوه قضاییه به رؤسای دادگستری شهرستان‌ها از جمله حقوق رییس قوه قضاییه به شمار می‌رود و منافاتی با ماده ۷۲ قانون نظام صنفی ندارد. همچنین به دلیل سکوت قانون گذار در مورد محدودیت عضویت یک نفر در چند هیأت بدوی به نظر می‌رسد در عضویت اشخاص مورد نظر در شعب متعدد هیأت‌های بدوی آن شهرستان ممنوعیتی نداشته باشد.

۷۰- الف - مرجع تفسیر قانون نظام صنفی کیست ؟

ب- آیا به موجب ارسال نامه‌ها اظهار نظری در خصوص قانون نظام صنفی از سوی سازمان‌های تابعه وزارت بازرگانی یا سایر سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها اقدامی بر آن مترتب می‌باشد یا خیر؟

پاسخ / الف - مطابق اصل ۷۳ قانون اساسی مرجع شرح و تفسیر قوانین عادی از جمله قانون نظام صنفی مجلس شورای اسلامی است که در مواقع ورود ابهام و اجمال در قانون مبادرت به شرح و تفسیر قانون مورد نظر می‌نماید .

ب- اظهار نظرهای ارسالی از سوی سازمان‌های تابعه وزارت متبوع و یاسایر وزارتخانه‌ها و سازمانها نمی‌تواند فی نفسه موجب و تکلیف بوده و الزام آور باشد . لکن در موضوع مطروحه (غیر صنفی بودن برخی مشاغل) باید توجه داشت مطابق تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظام صنفی که تخصیص است بر ماده ۲ و ماده ۹۱ همان قانون . صنوفی مثل نمایندگی بیمه ، داروخانه‌ها... که خود دارای قانون خاص (ناظر بر نحوه اداره تشکیلات ، سازمان ، مجازات‌ها و ...) می‌باشند غیر صنفی بوده و از شمول مقررات نظام صنفی خارج هستند .

۷۱- آیا می‌توان یک نسخه از آرا قطعی صادره توسط هیأت‌های بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات صنفی را جهت درج در سوابق پرونده صنفی متخلفین صنف مربوطه ارسال نمود ؟

پاسخ / با توجه به مواد یک و ۸ دستورالعمل اجرایی مواد ۵۲ و ۷۲ قانون نظام صنفی که وظایف و اختیارات دبیرخانه هیأت‌های رسیدگی را مشخص نموده الزامی به ارسال یک نسخه از آرای صادره به مجامع وجود ندارد . لیکن از آنجا که برای ماده ۷۲ قانون نظام صنفی یکی از مراجع رسیدگی به شکایات خریداران و مصرف کنندگان و ارسال شکایات به هیأت‌های رسیدگی اتحادیه و بازرسان زیرمجموعه مجامع امور صنفی می‌باشند و با توجه به مواد ۷ و ۱۷ دستورالعمل فوق الذکر یکی از اعضای هیأت‌های بدوی و تجدید نظر نیز از نمایندگان مجامع امور صنفی هستند که در صدور رأی مشارکت دارند اطلاع و دریافت یک نسخه از آرا توسط مجمع منافاتی با قانون ندارد .